

slovenski čebelar

1 9 6 8

LETO LXX

ŠT. 3

SLOVENSKI GLASILO ČEBELARSKIH ORGANIZACIJ SLOVENIJE

Št. 3

Ljubljana, 1. marca 1968

Leto LXX

VSEBINA

Urednik: Ob 70-letnici Slovenskega čebelarja	65
Virmašan: Bliža se pomlad	68
Vladi Martelanc: O žičenju	72
Franc Cvetko: Kako bi si pripravili spomladansko in poletno čebeljo pašo	76
Franček Sivic: Se o izboljšanju čebelje paše	78
Herman Brun: Profesorju Raiču v spomin	80
Janez Fuis: Čebelarjevi računi	81
Valentin Benedičič: Zanimiv in obetajoč obisk	84

ZDRAVSTVENI KOTICEK

Dr. Leon Kocjan: H. Schneider in njegovo delo	87
Preglednikom za čebelje bolezni in čebelarjem prevaževalcem	88

NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA

Avstrijski potovalni učitelj Zangerle o ropanju. Čebelji pik in sladkor. Neprijetne vonjave razburjajo čebele. Čebelarstvo na Aljaski. Higieni napajalnik. Adam Kehrle in njegovo potovanje. Orehovi listi proti veččam. Čudovito razvit vol pri čebelah. Čebele v pradavnini. Zaleganje. Kako hitro lete čebele	90
--	----

NAŠA ORGANIZACIJA

Izvleček iz sejnega zapisnika IO Zveze z dne 11. decembra 1967 (Nadaljevanje). Izvleček iz sejnega zapisnika IO Zveze z dne 8. januarja 1968 in z dne 8. februarja 1968. Čebelarji občine Gornja Radgona so zborovali. Program ČD Križevci pri Ljutomeru. Ivan Pohar — osemdesetletnik	91
--	----

OSMRTNICE

Franc Ferjančič, Franc Topolnik, Jože Stare	95
Alojz Ferjančič, Franc Jagodič, Matija Martinčič	96

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 1700 din, ga prejemaajo zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarških društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva cesta 3/II, tiska CP Delo — obrat Triglavsko tiskarna v Ljubljani, ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, France Rome, Edi Senegačnik in Joško Slander. Odgovorni urednik Edi Senegačnik. Letna naročnina za nečlane 2000 din, za inozemstvo 2500 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 230 din, na 16 straneh 120 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Številka žiro računa pri Narodni banki v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 501-8-268/1. Telefonska številka uprave ZCDS 20-208

OB 70-LETNICI SLOVENSKEGA ČEBELARJA

UREDNIK

Strokovno glasilo slovenskih čebelarjev je začelo izhajati pred 70 leti pod naslovom »Slovenski čebelar«. Pri nas v Sloveniji menda res ni strokovnega lista, ki bi se lahko ponašal s tako častitljivo tradicijo. Čebelar je ves čas redno izhajal, le med drugo svetovno vojno je za nekaj časa utihnil. Naši čbelarji pa so tudi takrat v najtežjih časih list pogrešali in zato za leto 1944. izdali Čebelarski zbornik. Vsa ta dolga desetletja so pri listu sodelovali naši čbelarji. Prvi pionirji naprednega čebelarstva so bili učitelji na deželi in tudi duhovniki, katere je urednik že v prvi številki naprosil za sodelovanje in pomoč. Kmalu so se oglasili kot sodelavci lista tudi izkušeni čbelarji iz vseh slovenskih krajev. Čebelarski list je izhajal namreč za vso takratno Slovenijo in ne le za ožjo Kranjsko. Tako je šel tudi na Štajersko, Koroško in Primorsko. Novo ustanovljena čebelarska organizacija se je imenovala Čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko s sedežem v Ljubljani. List je začel hitro uspevati. Število naročnikov se je večalo in že prvo leto se je pokazalo, kako potreben je bil slovenskim čbelarjem. Vse to pa ni bila le zasluga marljivih sodelavcev, pač pa tudi urednikov. Slovenski čbelarji so

imeli pri izbiri urednikov zelo srečno roko, vselej so izbrali iz svojih vrst razgledane čebelarje izobražence, ki so dobro vedeli, kaj vse še manjka slovenskim čebelarjem. Prvi urednik je bil nadvse zaslužni čebelarski delavec Frančišek Rojina, učitelj v Šmartnem pod Šmarno goro. Prav dobro je poznal tedanje stanje in razmere v slovenskem čebelarstvu in takoj vedel, kje in kako je treba pomagati. Štajerski rojak in za razvoj slovenskega čebelarstva izredno zaslužen mož Ivan Jurančič, eden najboljših slovenskih čebelarskih učiteljev, je zapisal v drugi številki Slovenskega čebelarja 1898. leta tele besede: »Ali nas ne spreletava rudečica, ko pogledamo okrog sebe po sosednih deželah in narodih? Koliko imajo ti čebelarskih knjig, časopisov, društev, veščakov itd.? Ne verjel bi, kdor pozna slovenski narod o njegovih zmožnostih, da se tak narod res prav počasi vzdiguje v tako blagej, polnej nedolžnega veselja, pa tudi koristnej in važnej stroki.«

Potem pa je dodal še nekaj stavkov, ki nam pričajo tudi o tedanji narodni zavednosti naših čebelarjev: »Našega prvega največjega čebelarskega mojstra Antona Janša poklicala je vlada na Dunaj, kjer je poučeval v zato ustanovljenej čebelarskeji šoli. Koliko je pa koristilo vse to slovenskeji čebeloreji? Malo ali skoraj nič! Vse je bilo v nemškem jeziku, v nemškeji oblasti, torej so si tudi Nemci vse zasvojili in pograbili res, izpred kljuna so nam zrna pozobali. Tako mi Slovenci nismo vžili nič teh ugodnostij. Iz tega uzroka je začelo pojemat i veselje in pogum, da bi se tudi duševno gibal i in delal i na čebelarskem polju.«

Te žalostne ugotovitve so močno odjeknile med takratnimi slovenskimi čebelarji. Naše čebelarstvo je bilo takrat še primitivno, večinoma so čebelarili v kranjičih in koših, torej v panjih z nepremičnim satjem. Toda trgovina s čebelami je že živahno cvetela. Z Gorenjskega so že pošiljali čebele v ostale avstrijske dežele, v Nemčijo in še drugam. Toda napredno čebelarstvo v svetu je prav takrat doživljalo prave revolucionarne spremembe. Med te so sodili moderni panji s premičnim satjem, umetne satnice in točila za med. Vse to je vzbudilo veliko zanimanje tudi pri slovenskih čebelarjih, ki niso nikdar hoteli zaostajati, kadar je šlo za novosti in izpopolnitve na čebelarskem področju. In že v prvih številkah Slovenskega čebelarja iz leta 1898 beremo novice iz čebelarskega sveta. Urednik Rojina je pisal članke o naprednem čebelarstvu. Fran Rovški je priobčeval svoje Razglede po slovanskem čebelarskem svetu, Radivoj Posavski pa Pogovore pod lipo in temeljne reke čebelarstva. Vsaka številka novega lista je prinesla še obilico kratkih poučnih vesti iz tedanjega napredujočega čebelarskega sveta. Kmalu so se začeli oglašati tudi prvi izkušeni slovenski čebelarji: poklicni čebelar Peter Pavlin iz Trnovega pri Ljubljani, učitelj Fran Črnagaj z Barja, in izumitelj sodobnega slovenskega panja Anton Žnideršič s svojimi članki, ki so jim čebelarji najbolj prisluhnili. Tako je bil že prvi letnik Slovenskega čebelarja s svojo pestro vsebino porok za to, da bo slovensko čebelarstvo ob njegovem strokovnem vodstvu krenilo iz svoje zaostalosti na pot, ki vodi k napredku. Tako se je tudi zgodilo. V dolgih 70 letih je Slovenski čebelar vzgajal in poučeval slovenske čebelarje ter jih seznanjal s čebelarskimi dogajanji in novostmi v širnem svetu. Slovensko čebelarstvo se je tako izpopolnjevalo, se razvijalo in razširilo ter doseglo visoko strokovno raven. To nam priznavajo ugledni čebelarski strokovnjaki in znanstveniki iz zamejstva, ki so nas obiskali in se pri tej priložnosti sezna-

nili z našim čebelarstvom in našimi čebelarji. Adam Kehrle svetovno znani čebelarški strokovnjak iz Backfasta v Angliji piše v svoji najnovejši knjigi: »Auf der Suche nach den besten Bienenstämmen« tole: »V tej deželi so doma dobri čebelarji. Imajo že desetletja svoj list, ki je na visoki strokovni ravni.« Nemški čebelarški znanstvenik dr. Karl Dreher iz čebelarskega inštituta v Mayenu v Zvezni republiki Nemčiji, ki je bil predlanskim pri nas na obisku, pa piše v drugi številki nemškega čebelarskega lista Die Biene: Slovenci so med najboljšimi čebelarji na svetu. Posebno priznanje pa so nam dali v znamenem ameriškem čebelarskem listu »American Bee Journal«. V lanski novembrski številki je na prvi strani objavil naslovno stran našega lista ter pohvalil izvirne in domiselne risbe našega ovitka ter napis na njem. Pripomnil je, da je to dober in star čebelarški časopis, ki izhaja že 70 let. Še in še bi lahko naštevali ocene in pohvale, pa naj bo tega dovolj.

Ob svoji ustanovitvi je imel list 400 članov. Njegovo število pa je potem vedno bolj raslo in danes izhaja naše glasilo v 6200 izvodih, članov pa ima naša čebelarska organizacija zdaj že blizu 6000.

Anton Žnideršič je začel že leta 1898. razpravo o sodobnih panjih in je pozneje tak panj tudi sestavil. Od takrat pa do danes se je število njegovih AŽ-panjev vedno bolj večalo, tako da imamo danes v Sloveniji 80.000 AŽ-panjev. Ves ta napredek pa je naše čebelarstvo doseglo brez kakršnekoli znatne ali vidne pomoči od kogarkoli. Naši čebelarški predniki, ki so bili prav tako marljivi kot njihove čebelice, so se vselej držali znanega slovenskega rekla: »Zrno do zrna pogača.« Zapustili so nam lepo duhovno in tudi materialno dediščino, ki jo moramo marljivo varovati.

Strokovni list Slovenski čebelar je torej v preteklosti v polni meri izvrševal svoje poslanstvo, ko je širil čebelarsko znanje in prosveto med našimi čebelarji. Toda list prva desetletja po svoji ustanovitvi ni imel zgolj strokovnega pomena. Z njim je prihajala v čebelarske domove tudi lepa slovenska beseda, ki ni budila samo čebelarske zavesti, pač pa je dopovedovala našim ljudem, da živijo v prostrani Sloveniji, to je na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem čebelarji, ki jih med seboj ne povezuje samo ljubezen do čebel, ampak tudi skupen materinski slovenski jezik. In ta jezik je bil že v prvi številki našega lista tako lep, da bi ga njegovi poznavalci še danes občudovali. Vsi naši uredniki Rojina, Bukovec in Rojec so skrbeli za lepoto slovenske čebelarske besede. Pošteno so pretehtali in opilili marsikako besedo, preden so jo sprejeli v svoj čebelarški slovar. Tako naš list ni bil samo vsebinsko, pač pa tudi jezikovno bogat.

Zdi se mi, da bi moral tak edinstveni strokovni list ob svoji 70-letnici uživati več spoštovanja in pozornosti, zlasti pri pristojnih zastopnikih javnega življenja, predvsem pri tistih, ki skrbijo za napredek našega kmetijstva. To pa so tudi želje urednika in vseh slovenskih čebelarjev ob tako visokem jubileju njihovega lista.

Čebelarji! Iz izkušenj vemo, da po hojevih letinah čebelje družine spomladi oslabe, pogosto pa obole za grižo ali nosejo. Začnimo pravočasno, preventivno pokladati zdravilno sladkorno raztopino z dodatkom fumidila B. Poskrbimo tudi za krmljenje na zalego. O vsem tem je obširno pisal naš list lani v 3. številki na strani 68 pod naslovom: »Spomladanski pregled čebel in krmljenje na zalego s fumidilom B«.

BLIŽA SE POMLAD

VIRMASAN

Po dolgi, hudi zimi se nam bliža težko pričakovana pomlad. Čaka jo mladina, ki se je že naveličala zimskega veselja na snegu in si zopet želi veselja na zeleni trati. Še bolj si jo želimo starejši, da se bomo lahko ločili od tople peči in se predali toplim sončnim žarkom, ki tako prijajo starim kostem. Res je mesec marec po koledarju prvi pomladanski mesec, vendar je večkrat še bolj podoben zimi kot pomladi. Rad pokaže vse svoje dobre in slabe lastnosti. Če ne vije z glavo, pometa z repom. Stari kmečki preroki veliko dajo na štirideset mučencev 10. marca. Po vremenu tega dne se drži vreme štirideset dni. To rado drži. Vendar imamo upanje, da bo zmeraj bolje, da se bo zima poslovila od nas. Dan se daljša in tudi sonce ima vedno več moči.

Tudi čebele težko čakajo toplih dni, da se bodo lahko spreletele in otrebile. Večkrat se to zgodi že februarja, so pa tudi leta, ko jih drži po več mesecev v panjih in imajo izlet šele ta mesec. Ako prezimujejo na primerni hrani in ni bilo drugih motenj zimskega počitka, lahko upamo, da bodo zdrave dočakale prvi izlet.

Ta dan je pravi praznik za čebele in čebelarja. Sneg je že prej odstranil od čebelnjaka, kolikor je bilo pač mogoče. Ostalega je posul s pepelom. Zelo dobro za to je umetno gnojilo Tomaževa žlindra. Ker je črna, naglo pobira sneg. Imamo še korist od nje, ker pognoji vrt. Domači in sosede so tudi opozorjeni, da ne obešajo perila blizu čebelnjaka. Čebele rade sedajo na belo perilo in ga ponesnažijo. Marsikatera dolgotrajna zamera je že nastala zaradi tega.

Ko nočna toplota ne pade več pod ničlo in je opoldan vsaj 10° C v senci, je pravi dan za izlet. Veselo izletavajo, se čistijo in praše na bradah. Čebelar stoji ves zamaknjen pri čebelnjaku in opazuje to veselo vrvenje in šumenje. Ne zanima ga nobena druga stvar. Ne opazi niti kapelj, ki padajo nanj. Šele žena ga zvečer opozori na madeže na obleki. Z bistrim očesom opazuje panj za panjem in takoj že na bradi spozna potem vsakega posebej. Tako že opravi delni pregled družin. Poglejmo, kaj vse lahko opazimo na bradi.

Družina, ki se lepo praši, odnaša mrtvice in drobir iz panja, je v redu. Mokrota v žrelu je znak, da družina sedi blizu njega in da matica že zalega. Nemarno beganje po bradi je znak brezmatičnosti. Tak panj poznamo tudi po močnem šumenju. Ko se drugi panji že umire, ta še vedno bega po bradi in nekaj išče. Tu in tam se pojavijo troti. Ker je za te še prezgodaj, so znak, da z matico nekaj ni v redu. Ali je stara in ne zalega več v redu ali pa pozno jeseni preležena in neoplojena. Lahko je tudi bolna. Po vsakem izletu ostanejo čebele zunaj. Te so stare, izrabljene ali bolne. Nikar jih ne pobirajmo! Kar je zdravo, najde samo pot nazaj v panj.

Najde se tudi panj, ki še ne izleti. Ako pihnemo pri žrelu vanj, rahlo zašumi. Pustimo ga, ker še ne čuti potrebe, da bi se očistil. Navadno so taki panji najboljši.

Vsa ta opazovanja na bradi si je treba zapomniti. Še bolje je, če jih zapišemo. Vsak čebelar naj ima v ta namen posebno knjižico ali zvezek, kjer

Posnetek z elektronsko bliskovnico: čebela pravkar pristaja na cvetu detelje. Foto Šivic

naj bo za vsak panj nekaj strani. Tu zapiše vse, kar opazi v panjih ali zunaj od prvega do zadnjega izleta. Tako ima točen pregled in ve za vsak panj, kaj je z njim.

Če traja lepo toplo vreme dalj časa, panje tudi pregledamo. Ne smemo predolgo šariti po njih. Opravimo samo to, kar je najbolj nujno, da smo na jasnem s stanjem v njih. To traja le nekaj minut. Čim manj toplote uide iz panja, tem bolje. Ta je sedaj poleg hrane najbolj potrebna za razvoj.

Če dobimo v panjih mokre blazine, jih damo za nekaj ur na sonce, da se dobro presuše in segrejejo. Nato jih zopet vrnemo v panje. Brez njih družine še dolgo ne bodo smele biti, zdaj najbolj potrebujejo toploto.

Najboljši in hiter pregled o stanju v panju ima, kdor je vložil jeseni pod sate lepenko. Na njej takoj vidi vse delo družine pozimi. Kaj mu pokaže? Na njej so vse mrtvice, kolikor jih niso prej znosile iz panja. Pri dobri družini jih ne sme biti več kakor za pest. Vrste drobirja kažejo sedež družine in koliko satov zaseda. Beli kristali so od sladkorja. To je znak, da smo jeseni prepozno in nepravilno krmili s pregosto raztopino. Kjer medi macesen, so tudi od tega, ker ta med izredno hitro kristalizira. Včasih najdemo prehlajeno zalego, ki jo čebele nosijo iz panja. Sumljiva pa je izpita zalega, kar je znak za pomanjkanje hrane. Vse to vidimo na lepenki. Če vemo, v kakšnem stanju smo panj zazimili, nam ni treba dalje pregledovati. Zaenkrat to zadostuje.

Malo več se zamudimo pri panju brez lepenke. Tu najprej dobro očistimo panj mrtvic in drobirja. Ta je najboljše leglo za večče. Mrtvice natanko pogledamo, če ni med njimi morda matica. Iz srede gnezda potegnemo sat in ako je na njem v sredi pokrita zalega, okrog pa odkrita in jajčeca, je v redu. Iskanje matice ni potrebno. Važno je, da vidimo, kako je s hrano. Če je gnezdo lepo v sredi, morajo biti krajni sati še polni. Panj mora imeti še najmanj 5–6 kg medu. Računati je treba, da bo moral še dva meseca živeti od zaloge ali pomoči čebelarja. Večkrat se primeri, da se dva panja stisneta skupaj in se medsebojno grejeta. Take moramo prestaviti v sredo panja, ker le od srede gre razvoj lepo naprej.

Panj, ki ima premajhno zalogo hrane, najhitreje pomagamo z medenim satom. Te mora oziroma bi jih moral imeti vsak čebelar nekaj v zalogi. Če jih ni, pomagamo z medom ali sladkorjem. Najboljši je med. Damo ga vsaj kilogram naenkrat in to toplega, da ga hitreje poberejo. Vsako drugo pitanje naj počaka, ker sedaj še ni čas za to. Biti moramo previdni, da ne povzročimo ropanja. Če so lepi, topli, brezpašni dnevi, se kaj lahko vname. Ta mesec je še ves muhast in poln sprememb, zato pustimo panje čimbolj v miru in naravnem razvoju.

Še na nekaj moramo biti posebno pozorni: na boleznih. Če ima panj mnogo mrtvic, je sumljivo. Že brezmatičnost je vzrok večjemu odmiranju čebel. Tudi slab med pripomore k temu, še več pa nosema. Za nosemo je sumljiv že trebež. Pri zdravih čebelah je rjav, pri bolnih belkastosiv. Pri nosemi so zadki močno napeti in če ga pretrgamo, je črevo belo. Pri čebelah, ki so odmrle zdrave, so zadki suhi in prazni. Če je panj še močan in matica lepo zalega, ga bomo zdravili s fumidilom, in to drugi mesec. Glede tega zdravljenja so mnjenja deljena. Eni so za to, da zdravimo vse družine, t. j. bolne in zdrave, drugi so zato, da zdravimo samo bolne oziroma tudi sumljive. Če je le en panj v čebelnjaku bolan, zdravimo vse, ker le tako se prepreči širjenje bolezni. Če zdravilo pomaga bolnemu, tudi zdravemu ne more škoditi. Namen zdravljenja ni bolezen olajšati, ampak popolnoma uničiti. Vsi, ki smo lansko leto zdravilo uporabljali, smo bili z njim zadovoljni in ga ne bomo več opustili.

Če je panj zaradi noseme že močno oslabil, je najboljše zdravilo zanj žveplo. Satje takega panja ne smemo dajati v druge, dokler ga ne razkužimo s 98 % ocatno kislino. Ta zamori trose. Staro satje prekuhamo v vosek, satnike sežgemo. Če so še dobri in komur se jih zdi škoda, naj jih prekuha v 2 % -nem lugu. Tudi panje moramo oprati z močnim lugom ali obžgati s spaljalno svetilko. Če so že stari in izrabljeni, v ogenj z njimi! Vse mrtve čebele in drobir iz bolnih in zdravih panjev sežgemo. Tako je najbolje.

Še ena bolezen se je zadnji čas začela pri nas širiti, in sicer pršičavost. To je bolezen odraslih čebel in jo v začetku težko spoznamo. Povzročitelj se naseli v dihalnih organih čebel. Opazimo jo najprej na pokvarjenih krilih čebele. Ta izleti iz panja, pade na tla, dvigniti se več ne more in ostane tam. Bolezen se prenaša od bolne čebele na zdravo. Izven čebele in panja ne obstane. Zdravimo jo s plinjenjem osem tednov zaporedoma. Že močno okuženo družino uničimo, panj in satje pa lahko nadalje uporabljamo, ker ni okuženo.

Prve znanilke pomladi že vabijo naše čebele

Po dolgi in hudi zimi se lahko pojavi tudi griža. To ni nalezljiva bolezen, pač pa je vzrok zanjo neprimerna hrana, brezmatičnost, miš v panju ali kak drug nemir pozimi. Takemu panju damo po prvem izletu toplega medu, da se lahko popolnoma otrebi in je v redu. Močno ponesnaženo satje zamenjamo s čistim. Brezmatičnemu panju damo rezervno družino ali matico. Če teh nimamo, ga pridružimo drugemu.

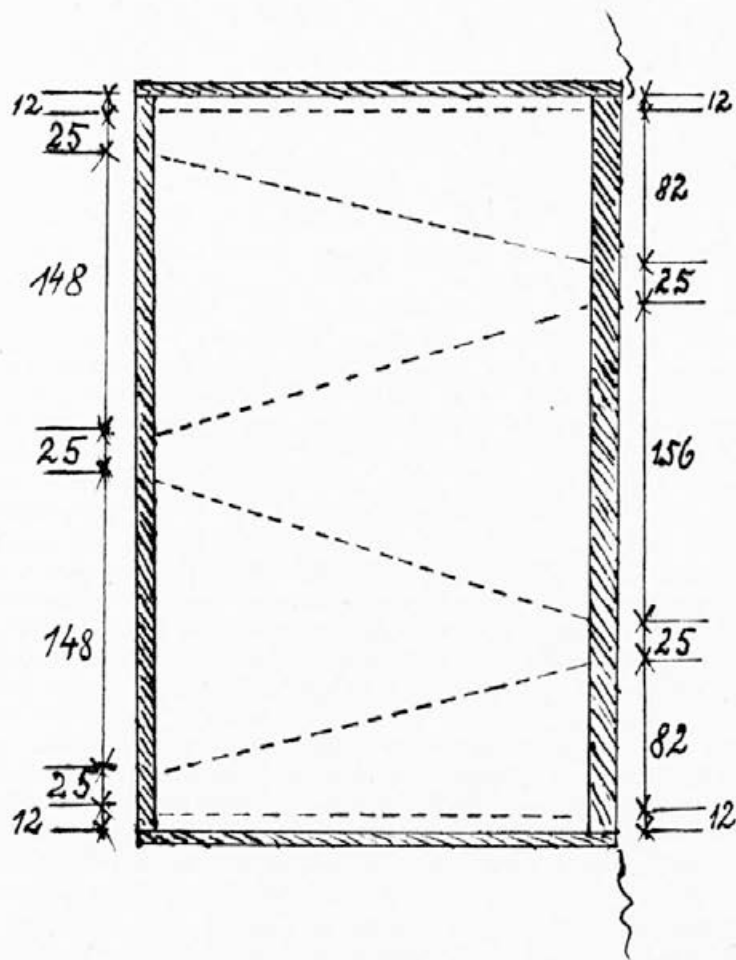
To bi bilo čebelarjevo delo ob prvem trebilnem izletu ali po njem. Vse drugo naj prepusti čebelam samim in naravi. Ob ugodnem vremenu dobe čebele že dovolj cvetnega prahu in vode za razvoj. Cvetni prah nudijo že leska, jelša, zvončki, teloh in pomladni žafran. Prve kaplje medicinske dobe že na pomladni resi in na vrbi. Kjer imajo to pašo, so čebelarji lahko brez skrbi za dober razvoj. Žal, da je resa v zimah brez snega v nevarnosti, da pozebe. Kako je z vrbo, vsi dobro vemo, a ne moremo dosti pomagati. Kot gozdni plevel jo uničujejo gozdarji in kar je še ostane, jo polomijo otroci. Na cvetličnem trgu v mestih jo opazimo cele kupe pri prodajalcih. Nikogar ni, ki bi to preprečil. Kaj je lepše: cvetica v prosti naravi ali šopek v vazi, kjer vzdrži le nekaj dni, potem pa pride na smetišče. Šole bi lahko tu veliko storile. Škoda, da je med učitelji tako malo čebelarjev. Veliko se je o tem že pisalo in se bo še, a ostalo bo vse po starem. Čebelarji, pomagajmo si sami, kakor vemo in znamo. Dosti je prostorov, kjer lahko brez škode sadimo podtaknjence vrbe. Nekaj se jih bo gotovo prijelo in vseh nam ne bodo uničili. Če ne bomo imeli že sami, bodo imeli mlajši čebelarji nekaj koristi od tega.

Poleg bioloških in drugih problemov sreča čebelar pri svojem delu tudi take, ki so tehničnega značaja. Lahko trdimo, da se je naš AŽ-panj od svojega začetka tehnično zelo izpopolnil. Tako so bile nekoč kovinske palice kot nosilci satja nepremično vdlane v panjske stene, medtem ko se danes lahko iztaknejo, naravnajo, osnažijo in končno po potrebi lahko tudi temeljito razkužijo. Kakšne muke so nam nekoč povzročali nezažlebičeni satniki. Ob dobrih letinah niso čebe samo zalile satja, ampak so ga še trdno pričvrstile na strop panja. Najhuje pa je bilo, da so ga v plodišču pritrdile na matično rešetko. Vsak sat je bilo treba zato pred izvlečenjem spodrezati. Ker so taki nadzidki zaneseni z medom, se je seveda pri tem izcejal po satju in čebelah. Kakšne so bile šele čebelarjeve roke, si lahko predstavljate. To ni bilo niti malo podobno današnjemu lahkotnemu točenju, ampak bolj mesarskemu klanju. Celo že pikov navajeni skoro neobčutljivi stari čebelarski gadje so morali svoje iznakažene in zabuhle obraze nekaj dni bolj sramežljivo skrivati v prostovoljnem hišnem priporu. Sam sem že ob pričetku čebelarjenja leta 1923 uvedel žlebičaste satnike — za tiste čase revolucionarno novost. Priznati moram, da se je ta novost, ki ni zrasla na mojem tedaj še neznatnem »čebelarskem zelniku«, prav kmalu razširila po bližnji in daljni okolici.

Naj tu omenim še eno praktično novost pri našem panju. To so sodobni prečni vijačni zapahi za okenci, ki nekako ukleščijo še tako težke sate, da se med prevozom ne morejo premikati ali tresti. Pred tem smo preizkusili zelo mnogo raznih kovinskih zapahov, ki so imeli vsi enako funkcijo: njihove zunanje, priostrene krajše krake smo vzvodno zarezavali v levo in desno panjsko stranico. Drugi so videli rešitev v škrnjakih, katerim so kljukice zavili za 45° in jih nato privili v pokončni okenski letvici. Tako novatorstvo je bilo skoro v vsakem čebelnjaku drugačno. Vsi taki zapahi so si bili nekam podobni — nezanesljivi — in so morali čebelarji ublažiti svojo bojazen z zabijanjem štirih žebeljev za okenci. To pa je skoro vedno količkaj živalne družine za srečno pot tako razburilo, da je že med prevozom marsikatera padla. Sedanji vijačni zapahi so prepričljivo pometli z vso dotedanjo pisano zapahno šaro. Tudi najbolj trmasti, mogoče celo naduti vsevedeži so morali pred njimi kloniti. O, ko bi se pri naših sedanjih različnih ventilacijskih sistemih pojavilo končno nekaj zares zanesljivega! Mnogo bi se dalo tu še naštet in opisati, vendar bi se preveč oddaljili od namena tega članka.

Prav tako je tudi z žičenjem satnikov. V svojem dolgoletnem romanju po širnem slovenskem čebelarskem svetu sem videl nešteto sistemov žičenja. Nekateri žičijo samo vodoravno, drugi pokončno, eni skušajo celo kombinirati obe smeri in preidejo z raznimi kraki v križno vozlanje žice. Čemu toliko in povečini škodljive raznolikosti? Mnogi menijo, da so postali s čim bolj zapletenim žičenjem novatorji in odkrili nov smodnik. A ko jim čebele z grizenjem satnic dokazujejo, da niso na pravi poti, dolži parafin v vosku, slabo žico in drugo, samo svoje nerednosti ne. O nepristnem vosku lahko govorimo le takrat, kadar 70—80 % družin grize satnice. Ako je ta odstotek sorazmerno nizek, je satnični vosek gotovo pristen in so vzroki čisto druge. Je že tako,

da svojo nerodnost radi obesimo kot greh drugemu na hrbet. Večkrat je tudi tu tako. Najčešče je vzrok, da čebele grizejo satnice, čisto biološke narave. To pa čebelarji vse preveč prezrejo. Ne pomaga dajati v panje satnic, ako družina nima gradilnega nagona. Ako kdo meni, da z dodajanjem satnic ta nagon vzbudi, se bridko moti. Nagon za gradnjo satja je predvsem lastnost

mladih čebel, ki prenašajo medicino in pri tem uživajo mnogo hrane. Le v takem primeru pričnejo delovati voskovne žleze in vzporedno s tem tudi gradilni nagon. Znani so primeri, ko v izredno slabi letini kranjiči ne roje in ne potegnejo niti centimetra satja. Ako želimo, da nam čebele v takih letinah potegnejo satnice, jih moramo ustrezno krmiti, dokler jih ne dograde. Sicer smemo panjem dodajati satnice, ako je dnevni donos vsaj 25 dkg. Praksa je dokazala, da tudi nezgrizene satnice, ki so jih čebele zakacale z zadelavino, celo v poznejši paši zelo nerade primejo. Take satnice je najbolje pretopiti.

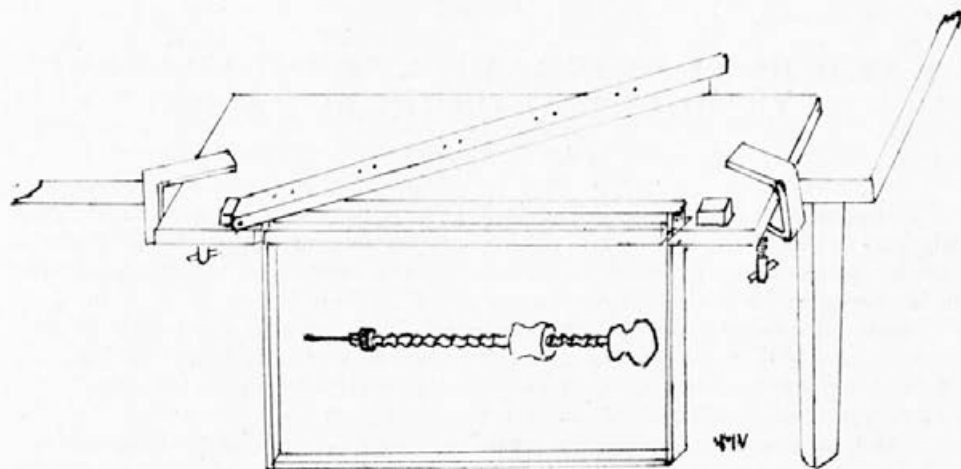
čebelam pa raje postrežemo z novimi, ki jih pred dodajanjem poškopimo z gostejšo medeno vodo. Poleg navedenih bioloških vzrokov imamo tudi druge, ki so izrecno tehnične narave. Ogledajmo si jih nekoliko.

Za razne debeline satnic mora odgovarjati tudi debelina žice, ki mora biti vedno primerno tanjša od satnice, sicer se ne bo dala dobro utreti v vosek. To je temeljni pogoj za vsako dobro utiranje. O pravilni tehniki utiranja s kolescem in z elektriko ne moremo tu razpravljati. Za to je odločilna spretnost, ki jo pridobimo s prakso. Splošno pravilo pri tem naj velja, da mora žico vosek lepo zaliti, tako da čebele ne pridejo z njo v direkten stik. Znano je tudi, da čebele pri močnejših pašah od 1—2 kg dnevno take naše spodrs-ljaje spregledajo in satnice sproti in hitro dogradijo. A nihče nam ne jamči, da bo v naravi skleda z medicino vedno polna.

Vrnimo se ponovno na že začetno vprašanje, to je žičenje, ki spremlja napredno čebelarstvo že od samega pojava satnic. Zanimivo bi bilo vedeti, koliko raznih načinov žičenja se je v tej dobi že pojavilo. Sam sem naletel pred 35 leti pri zelo naprednem čebelarju gozdarju Ivanu Weisu iz Predgrada v Beli Krajini, ki še ni poznal luknjanja satnikovih letvic, na prav izvirno žičenje. Žico je pretikal skozi majhne, komaj centimeter dolge kvačice, ki jih je pribijal na notranji strani zgornje in spodnje satnikove letvice. Sam mi je priznal, da je pretikanje žice skozi prevrtane letvice res imeniten napredek. Pri napenjanju žice so se mu male kvačice rade izpulile, kar je bilo zelo zamudno. Z vrtanjem letvic pa se le nismo mogli še do sedaj zediniti za končno smer žice. Zagovorniki vodoravnega žičenja so bili neprevaževalci, ki so imeli doma dovolj paše. Pri njih ni imela smer napete žice posebne trdnostne funkcije, ker so čebele satnice dogradile hitro, ne da bi se panj le za sam centimeter premaknil. Prevaževalci so najprej opustili vodoravno žičenje, ker so se jim satnice med prevoznimi nevšečnostmi kaj rade v zgornji tretjini raztegnile navzdol. V takem pasu iznakaženih celic je našla trotovina svoj prostor. In koliko imamo danes še čebelarjev, ki jim ni treba vsaj enkrat v letu odriniti kam na pašo? Lahko rečemo, da gre vodoravno žičenje že v svoj zaton. Kaj pa navpično žičenje? Glede trdnosti ima pred vodoravnim vsekakor večje prednosti, posebno če napnemo vsaj pet žic. Tu odpade skoro vsako globinsko nategovanje sredine satnice. Tudi v točilu je tako mlado satovje proti sredobežni sili mnogo bolj odporno. Lahko torej rečemo, da je pokončno žičenje znaten napredek h končnemu idealnemu cilju v zažičevalni tehniki.

Zgoraj opisana načina imata vendar en skupen nedostatek, da ne dosežemo z njima trdne pravokotne oblike samega satnika. Kdo ne pozna nevšečnosti z nepravokotnimi satniki in sati? Siloma ga izravna le zapahnjeno okence, a ko to odmaknemo, skuša preiti zopet v svojo nepravokotno obliko. Taki diagonalni premiki niso za satnico najboljši. Satnik ima pravilno obliko le takrat, če ga objamejo vse štiri kvačice hkrati. Končno smo le pričeli zažičevati tako, da smo zajeli obe skoro idealni trdnostni lastnosti. To je žičenje v obliki velike črke M, ki jo oklepata na vsakem koncu še dve prav navpični žici, skupno torej 6 žic — dve pokončni in štiri nasprotno si poševni. Gradbeniki imenujejo to predalčno trdnost. Prva slika nam prikazuje kotirani razmak žic.

Razmaki žičnih krakov so na sliki označeni v milimetrih, vendar ni nujno, da se pri luknjanju satnikov držimo milimetrске natančnosti. Za stranski pokončni žici vrtamo naravnost, dočim je bolje, da so druge vrtnine po možnosti poševne. Naši sedanji vzvodni luknjači niso za to najpripravnejši in poleg tega radi koljejo letvice. Še huje je, da zanašajo iglo izven sredine, kar povzroča nevšečnosti, zlasti pri električnem utiranju. Zato so bolj pripravi poznani svedri, pri katerih se vrti ploščata igla tako, da potiskamo posebno vodilo gor in dol. Luknjač z vdelanim elektromotorčkom bi predstavljal res dovršeno pripravo, ki se ji niti majhne lesne grče ne bi upirale. Pa pustimo to času bodoče tehnike in skušajmo raje poenostaviti sedanje luknjanje, tudi za čebelarja postaja čas zlato. Dosedanje zaznamovanje satnikov pred luknjanjem lahko popolnoma zamenjamo s pločevinasto žleбно šablono, ki jo poveznemo na satnikovi letvici. Ta ima na hrbtni sredini šest

luknjic za vrtanje gornje letvice in šest za dolnje. Da se pri vrtanju ne motimo, zaznamujemo luknjice z različnimi barvami: npr. vse luknjice za gornjo letvico s črno, za spodnjo pa z belo barvo. Da nam bo spodnja slika bolj razumljiva, naj vso enostavno pripravo nekoliko opišem. Osnova vsega je vsaj 10–15 mm debela vezana plošča, ki naj meri vsaj 60×15 cm. Po vsej dolžini satnika ima dve 4 cm globoki zarezi, v kateri porinemo satnik. Zarezi naj bosta natančni, da se satnik v njih ne more premikati. Levo in desno od zareza sta pritrjena na desko dva 3 cm dolga lesena nastavka, ki imata debelino in širino gornje letvice satnika. Na levega je nasajen žleb, ki ga vsakokrat poveznemo na satnik, dočim služi desni kot sidro, ko poveznemo nanj žleb, da se le ta in satnik med delom ne moreta premikati. Le tako navrtamo luknjico točno v sredino letvice. S prej opisanim svedrčkom lahko navrtamo poljubno poševne luknjice. Včasih imamo izredno mehak les, da nam žica ozek 2,5 cm dolg mostiček kar prereže. Ali naj zato tak satnik zavržemo? Kaj še! Na notranji strani mostička zabijemo pravokotno v širino gornje ali spodnje letvice po 2 cm dolga, drobna žeblička. To brani žici, da bi prerezala les mostička, ker sede prej na žeblička.

Kakor je razvidno iz slike, pritrdimo enostavno pripravo z dvema vijakoma prijemalkama na vsako mizo, ne da bi jo kaj pokvarili. Za one, ki ne poznajo opisanega svedra, je ta narisana v notranjosti satnika. Pri nakupu svedra pazimo na solidnost in ne na ceno. Poklopni žleb U profila naj ne bo iz prešibke pločevine, ker nam svedrova igla milimetrške luknjice kaj kmalu razširi. Zato je najbolje, da nam takšen žleb zvari mehanik iz 1—1,5 mm debele obročevine. Preje mu moramo seveda pokazati že gotovo leseno konstrukcijo, da mu bodo mere jasne. Na prvi pogled je opisani način mogoče počasnejši od dosedanjega postopka, ko prebadamo satnik z luknjačem. Tu gre namreč samo za nasprotni postopek, da satnik miruje in sveder potuje po luknjicah. Vsestranska natančnost pa nam bogato poplača nekoliko več izgubljenega časa. Kdor nima še kaj popolnejšega, naj le poskuša s to preprosto pripravo in o uspehu tudi kaj poroča.

KAKO BI SI PRIPRAVILI SPOMLADANSKO IN POLETNO ČEBELJO PAŠO

FRANC CVETKO

Takoj po osvoboditvi se je začelo pri nas v Sloveniji novo življenje. Najbolj smo se zanimali, kako bi si nanovo uredili in popravili nešteto stvari, ki nam jih je okupator razdejal ali pa popolnoma uničil. Vsi so prišli za delo, da bi si usmerili in uglasili pot v novo in boljše življenje.

Tudi mi čebelarji nismo takrat mirovali, pač pa smo začeli takoj s pripravami za ustanovitev nove čebelarske organizacije, ki naj bi prevzela dolžnost za zopetno obnovo od okupatorja razdejanega ali uničenega čebelarstva ter skrbeti za njegovo obnovo in izpopolnitev.

Takoj po osvoboditvi je bila naša organizacija pri višjih forumih zelo cenjena in priznana, saj se je njenemu vabilu za občni zbor dne 27. maja 1951 odzval celo tedanji kmetijski minister Franc Simonič. Takrat je imel zelo vzpodbuden govor, posebno za čebelarje in čebelarstvo. Seje širšega odbora so bile takrat v sindikalni dvorani kmetijskega ministrstva na Poljanah.

Kmetijsko ministrstvo je imelo takrat tudi čebelarskega referenta Vinka Košmerla, ki je zelo vestno in vneto opravljal to službo. Prvi je uvidel, da si moramo na raznih krajih za vse leto priskrbeti potrebna pasišča, kajti samo na gozdno čebeljo pašo na hoji in smreki se ne moremo vedno zanašati, če hočemo v Sloveniji uspešno čebelariti in napredovati. Dosegel je, da je vsaka občina odstopila domačemu čebelarskemu društvu ali družini primeren kos občinskega zemljišča, kjer so gojili čebelarji razne medovite rastline in pridobivali semena za ustvarjanje novih pasišč. Priskrbel je tudi semena raznih medovitih rastlin npr. facelije (*Phacelia tanacetifolia*), oljne repice, ki je sorodna z ogrščico, ki tudi med, bele medene detelje, inkarnatke in drugih. Skoraj vsa čebelarska društva in družine so se rade volje oprijele tega dela. Včasih pa so se čebelarji tudi sporekli, ker marsikdo, ki je bil za to določen, ni hotel vedno prekopati, pognojiti in opleti zasejane površine. Take spore je Košmerl vedno z lepo besedo poravnal. S semenom so si nekatere čebelarske družine ustvarile na obrobju in na jasah domačih gozdov ter na

drugih primernih krajih dobra pasišča, ki pa so po smrti čebelarskega referenta tov. Vinka Košmerla prenehala obstajati. Tako je bilo pri kraju tudi pridobivanje semen medovitih rastlin. Nikogar ni bilo, ki bi to delo nadzoroval.

Razna semena smo brezplačno ponujali poznanim kmetovalcem, češ naj jih za poskušnjo posejejo, da bodo imeli svežo zeleno krmo za govejo živino, kar bo v korist njim in čebelarjem. Odgovor je bil vedno enak: deteljina semena imamo vseh vrst, facelije pa ne poznamo. Le samo nekdo iz Spodnjih Stožic (po domače Žnidar) se je zanimal za facelijo in sprejel seme, da ga bo posejal na nekaj ogonih za poskušnjo. Bil je zelo radoveden, če ga bo govedo sprejelo kot zeleno krmo ali ne. Facelija je res bujno zrastle in ko je začela cvetiti (facelija cvete od spodaj navzgor), je bilo vse polno čebel na njej. Pokosil jo je primerno količino, jo peljal domov ter jo takoj dal goveji živini za poskušnjo. Bil sem navzoč, ko je kmet delal te poskuse in sem videl, da je živina samo vohala pokošeno facelijo. Če je kako govedo prišlo z gobcem zeleni list, ga ni imelo dolgo v gobcu, začelo je dvigati glavo gor in dol ter spustilo nezgrizen del te rastline iz gobca. S tem poskusom je facelija kljub svoji medovitosti zgubila vso vrednost za kmetovalca. Rastlina je povsod na gosto poraščena z dlačicami, ki jih goveja živina ne mara. Najbolj primerna pa je za zeleno gnojenje v vinogradih.

Naš namen je bil takrat, da bi s kmetijci in kmetijskimi zadrugami nekako sodelovali. Čebelarji bi jim priskrbeli seme medovitih rastlin, ki bi ga potem oni posejali na svojih zemljiščih za svežo zeleno krmo za živino, čebele pa bi imele pašo. Ker s facelijo nismo uspeli, smo iskali druga semena medovitih rastlin. Tudi to nam ni uspelo, ker se je takrat referent za čebelarstvo tov. Vinko Košmerl smrtno ponesrečil in je vsa zadeva ostala samo na papirju.

Gotovo bo marsikdo menil, ko bo čital ta članek, da je to neumna domišljija, da bi čebelarji kupovali razna semena medovitih rastlin in jih dajali kmetom in kmetijskim zadrugam, da bi jih posejali na svojih zemljiščih, ker čebelarji ne bi imeli od tega nobenih koristi. To govori lahko samo kak čebelar laik, ki ni nikoli prevažal čebel na pašo izven naše republike. Danes prav gotovo še živijo čebelarji, ki so v stari Jugoslaviji vozili čebele na repično pašo v Slavonijo. Ta se je navadno zelo zgodaj začela. Včasih smo že 10. aprila in še prej, če je vreme dopuščalo, peljali čebele na repično pašo v Slavonijo, da nam doma ni bilo treba za razvoj čebel oziroma za dražilno krmljenje kupovati sladkorja. Čebele so se na repični paši zelo dobro razvile in tudi donos je bil včasih tak, da smo morali tamkaj pred odhodom na akacijevo pašo v Hajdukovo v okolici Palića med iztočiti. Repičin med ima duh in okus po repičnem olju; uporabljali smo ga za zimsko zalogo.

Pri prevozu z akacijeve paše smo se navadno ustavili s čebelami v Novem Dalju, kjer je bilo neverjetno veliko posejane grašice, ki pa ni tako močno medila, da bi bilo vredno med iztočiti. Paše je bilo ravno toliko, da smo obdržali čebele na višku razvoja kakih 14 dni, dokler nismo dobili obvestila, da je začela na Fruški gori cvesti srebrna lipa.

Te prevoze sem opisal samo zato, da bodo vsi neverni Tomaži uvideli, da se da tudi na nekaterih zemljiščih pripraviti potrebno čebeljo pašo za določeno število čebeljih družin. Takih pasišč je lahko v občini več. Ne more pa biti na njih več družin, kakor je določeno po katastru.

Tudi na občnem zboru Zveze smo lani omenili, da bo treba poskrbeti za pasišča. Naša skupnost bo morala dati podporo, če bo hotela, da ji bodo čebele naših privatnih čebelarjev opravevale nove sadovnjake in plantažno sadno drevje ob času cvetenja. Vsak čebelar ve in mora vedeti, da še tako dobro razvita družina z matico vred ne more uspevati in se razvijati, če ni paše. Menim, da bi bilo dobro, če bi vsaj enkrat naredili tako poskušnjo. Kakor je znano, je pri nas več takih zemljišč, ki jih zaradi neprikladnosti ne obdelujejo in ne kosijo. Ležijo prazna. Na takem zemljišču bi posejali facelijo. Prepričan sem, da bi bilo dovolj paše za kakih 100 družin. Taka pasišča bi lahko pri nas v Sloveniji pripravili v več krajih, kar bi se gotovo splačalo. Če bomo čakali samo na gozdno pašo na smreki in hoji, bomo imeli zelo malo koristi od takega čakanja. Držimo se gesla: najprej čebelja paša, šele potem vse drugo.

ŠE O IZBOLJŠANJU ČEBELJE PAŠE

FRANČEK SIVIC

O tem, kako potrebno je izboljšati čebeljo pašo, smo v našem glasilu že veliko pisali. Ker je to vedno pereč problem in bo ostal pereč tudi v prihodnosti, prispevki k tej temi nikoli ne zastarajo.

Težko je reči, koliko so čebelarji doslej v svojih okoliših bodisi na lastno pobudo ali pa v okviru družine oziroma društva posadili medčega rastlinja in koliko so s tem pripomogli k večjemu donosu. Spominjam se, s kakšnim navdušenjem sem pred desetimi leti sam razmnoževal vrbo ivo. Mnoge zapuščene in zanemarjene koticke v bližnji okolici svojega čebelnjaka sem naselil z mladimi grmički. Uspeh je bil skromen, saj so grmiče po nekaj letih, ko so se na njih pojavile prve mačice, polomili otroci, precej pa so jih iztrebili ljudje, ki so začeli zidati na prej zapuščenih parcelah. Menim, da se podobnega dela danes ne bi več lotil. Idealistov je vedno manj, tudi med čebelarji, in prostovoljne delovne akcije postajajo iz leta v leto redkejšje.

Računamo lahko, da problema izboljšanja čebelje paše čebelarji sami ne bomo mogli rešiti, vsaj z vidnejšim uspehom ne. Rešitev vidim v tesni povezavi z organizacijami, ki se ukvarjajo z množičnimi saditvami zeliščnih, grmovnih in drevesnih vrst, torej z gozdarji, agronomi, hudoourničarji, urejevalci cestnih brežin itd. Pri teh štirih skupinah gre za načrtne saditve ali setve, navadno na večjih površinah. Naloga čebelarjev bi bila v tem, da sestavijo in predlagajo izbor medčega rastlinja, ki bi po eni strani ustrezal namenjenim ciljem omenjenih delovnih organizacij, po drugi strani pa bi nudilo hrano čebelam.

Zanimivo je, da urejevalci cestnih brežin že danes zelo radi uporabljajo nekatere znane medče rastline za utrjevanje in ozelenjevanje cestnih nasipov ali ukopov. Ko so kopali predor na trasi nove gorenjske ceste v bližini znanega viadukta Peračica, je bilo treba na najcenejši način izkopano jalovino nekje odložiti. Zatrpali so z njo dolinico na obeh straneh ceste v bližini vhoda v predor. Po končanih gradbenih delih je prišlo na vrsto ozelenjevanje okolice

Bela medena detelja se je pred cvetenjem bujno razrasla

Moderna gorenjska cesta je na dvojje presekala borov gozd

ceste. Izkopana jalovina je bila nerodovitna, skoraj sterilna, zato so morali urejevalci izbrati čimbolj skromne rastlinske vrste, ki bi uspevale tudi na takih tleh. Posejali so belo medeno deteljo in jo nekoliko pognojili z umetnimi dušičnimi gnojili. Rezultat je bil presenetljiv. Detelja je vzkalila in se razrastla, kakor da bi imela za hranilno podlago vrtno zemljo in ne pusto jalovino. Posnetek številka 1 kaže, kakšno višino je dosegla do cvetenja. Čebele so močno obiskovale njene cvete vse poletje. Na parkirnem prostoru tam v bližini so se često ustavljali avtomobilisti in marsikateri potnik je nič hudega sluteč zabrodil v zeleno goščavo, pa se je navadno premislil in se vrnil k avtomobilu, ker se je seveda zbal čebel.

Tudi fotografija št. 2 je z nove gorenjske ceste. Vitko, asfaltno telo je v dolžini več sto metrov na dvoje presekalo borov gozd, katerega visoka debela nekam nenaravno kažejo svojo goloto. Na obeh straneh ceste so urejevalci posejali nizko deteljico, vendar osnovnega problema s tem še niso rešili. Gozdni rob je ostal odprt in izpostavljen sončni pripeki in vetru. Ravno veter pa je lahko za gozd izredno škodljiv, saj pomeni za nezavarovano drevje nekaj podobnega kakor za ovce volk v staji. Nezaščiteni gozdni rob na obeh straneh ceste bi morali gozdarji čimprej zasaditi s hitro rastočim drevjem in grmovjem, ki bi že v nekaj letih izpolnila prostor med debli in potem kakor plašč varovala gozd. V poštev bi prišle tele rastlinske vrste: iva, leska, rumeni dren, krljika, akacija, javor in divja češnja. Sončne svetlobe je na robu gozda v izobilju. Zato bi tako grmovje kakor tudi omenjene drevesne vrste bogato cvetele in nudile okoliškim čebelam upoštevanja vredne vire medicinske in cvetnega prahu.

PROFESORJU RAIČU V SPOMIN

HERMAN BRUN — HRASTNIK

Profesor Slavko Raič je bil po končani prvi svetovni vojni profesor na gimnaziji v Celju in to leta 1920. Učil je tudi na novo ustanovljeni rudarski šoli v Celju, in sicer srbohrvaščino in nemščino. Prej je učil nekje v Bosni. Zaradi njegove trdne narodne zavednosti so ga v Avstroogrski preganjali in mu niso dali živeti v Sloveniji.

Kako velik Slovenec je bil, dokazuje preganjanje, nato vzgoja mladine v šolah v narodno naprednem duhu. Ko so ob koroškem plebiscitu prodirali Nemci iz Koroške proti Savinjski dolini, so celjski Nemci začeli dvigati glave. Mladina iz šol je demonstrirala proti Nemcem in za slovensko Koroško. Seveda so bili profesorji teh demonstracij veseli in jih še podpirali, posebno pokojna profesorja Lavrenčič in Raič.

Profesor Slavko Raič je bil odličen šolnik. Zaradi njegove vestnosti, poštenosti in preprostosti so ga imeli vsi učenci radi, posebno pa mi na rudarski šoli. Bili smo takrat stari od 20 do 35 let in profesor se je z nami zelo rad družil.

Kot čebelar pa nikdar nisem imel sreče, da bi se bil kdaj srečal z njim. Profesorju Slavku Raiču kot učitelju in čebelarju slava!

ČEBELARJEVI RAČUNI

JANEZ FUIS

Gospodar vzljubi svojo žival, čeprav jo redi samo v gospodarske namene. Nam čebelarjem so ljube čebele. Vedno se radi o njih pogovarjamo, nekateri pišejo celo pesmi o njih. Tako kot mi čebele imajo drugi radi svoje krave, kokoši, pujske. Toda nihče teh živali ne redi kar na slepo srečo. Gospodar izračuna, koliko živali lahko redi.

Račun se začne s količino hrane, ki je živali potrebna. Pri vsaki reji je to *gospodarska osnova*. Rediti več živali kakor dovoljuje gospodarska osnova, pomeni napačen račun; napačen račun pa pomeni seveda neuspeh. Tudi čebelar mora delati gospodarski račun. Napačen račun prinaša neuspeh, le dober račun jamči uspeh.

Ko nekdo začne pomišljati na čebelarjenje, vleče na ušesa vse tisto, kar sliši o donosih od drugih čebelarjev, pa čeprav je to lahko sama čebelarska latinščina ali pa površno pripovedovanje. Zgodi se tudi to, da je čebelarja sram neuspehov in pripoveduje zato o takšnih pridelkih, ki jih v resnici ni dosegel.

Tiste, ki hočejo naglo obogateti, pogosto motijo tudi pripovedke o tem, kako je ta ali oni čebelar obogatel, si postavil hišo od samih čebel, in druge podobne zgodbe. Zato pomišljajo na čebelarstvo in računajo, kako bo šel denar na kup.

Pri tem pa se ne zmenijo za gospodarski račun. Upoštevajo le svoje želje, ki pa se — kakor vsi čebelarji vemo — nikdar ne uresničijo. »En sam panj bo dal letno 30 kg, med je po 1000 din, to je 30.000 din. Že 30 panjev bo torej dalo letno 1 milijon!«

Ob takšnih željah zapravi lahko človek denar za veliko število panjev, treba pa je še pripor in čebelnjak. Potem kmalu vse skupaj proda z izgubo. Spet kdo drug pa čaka boljšo letino več let, drugi celo do smrti. Naj povem mimogrede še tole. Neki čebelar je sedel nekoč na odborniški seji v raztrgani srajci in se opravičeval: »Prodal sem dva vola, da sem kupil sladkor za čebele, toda za srajco ni ostalo nič.«

Gospodarski račun zahteva, da čebelarstvo mora povrniti obrabo opreme (panji, čebelnjak, točilo, čebele), potem mora poplačati čebelarjevo delo ter tekoče stroške obratovanja (sladkor, satnice, drobne priprave, prevažanje na donosna pasišča, zdravljenje čebel, najemnino za prostor, pristojbine). Nekaj pa mora biti še za nameček, da bi se čebelar lahko branil pred večnimi očitki žene, ki je moževa čebelarska strast skoro nikoli ni vseh.

Že prej smo rekli, da se začne račun pri tem, koliko bo žival pojedla. Vse ostale domače živali praviloma dajo tem več pridelka, čim več pojedjo, zato ker hrano predelujejo v meso, mleko, jajca in v druge pridelke. Pri čebelah je za spoznanje drugače: hrano si nabirajo same, presežek nabrane hrane pa je čebelarjev pridelek.

Toda za nabiranje hrane morajo obstajati viri. Prav ti viri pa so osnova za čebelarjev gospodarski račun.

Le tu pa tam zasledimo, da je kak znanstvenik izračunal količino medičine, ki ga da en cvet neke rastline. Resno pa se s takšnimi računi ne smemo

pečati in se tudi ne, saj čebelar z ničemer ne more vplivati na rastline, da bi si zagotovil reden donos medu. Poljedelec zaliva, gnoji, dodaja rudnine zemlji in jo primerno obdeluje in tako močno vpliva na rastline, da si pridelek zagotovi. Tega čebelar ne more. Pridelek je popolnoma odvisen od narave. Zato so leta brez pridelka tako pogosta. Uspehu škodi dež ob nepravem času pa suša pa južni veter pa slana in še kaj. In če so vse okoliščine ugodne, zadostuje le en sam vzrok, da uspeha ni. Pri osnovnem čebelarjevem gospodarskem računu sta tedaj važni dve postavki: površina z mednimi viri in resnica, da so leta brez pridelka pogosta.

Rekli smo, da pridelek ne moremo izračunati tako, da bi število cvetov na določenem prostoru množili z miligrami. Vemo pa iz izkušenj, koliko neki prostor da ob dobrih letinah: toliko travniki, toliko akacija, smreka, kostanj, hoja, ajda, druge paše.

Gospodarski račun zahteva, naj število panjev ne preseže zmogljivosti mednih virov. Pri računanju moramo upoštevati značilnosti čebelarjevega pridelovanja: večji del donosa porabijo čebele same in le manjši del, ki čebelar preostane, je čebelarjeva last.

Za prezimljenje potrebuje ena družina medu	16 kg
Dobra matica zleže od spomladi do jeseni (okoli 180 dni)	
okoli 9-krat po 40.000 čebel. Za 40.000 zaleženih čebel je potrebno okoli 8 kg medu. Za celo leto tedaj 9×8 kg	72 kg
V družini živi poleti stalno okoli 40.000 čebel, ki pojedjo poleti vsaj 2 kg mesečno; 6 mesecev po 2 kg znese	12 kg
Družina potrebuje tedaj za svoj obstoj letno medu	100 kg

Računajmo, da lahko ena družina dnevno prinese in predela 1 kg medu. To pomeni, da pri zaposlitvi v vseh 180 dneh lahko prinese 180 kg medu. Od tega je 100 kg za družino in 80 kg za čebelarja.

Ko na neko pasišče, ki izloča medicino za 540 kg medu, postavimo 3 panje, tedaj smo ta prostor prav zasedli. Čebelar bo dobil 240 kg medu. Če pa na ta prostor postavimo 5 panjev, bodo čebele pojedle 500 kg, za čebelarja pa ostane le 40 kg pridelka. Pri popolnoma enakih pogojih nam tedaj 3 panji dajo 240 kg pridelka, 5 panjev pa le 40 kg.

Se slabše bo, če na ta prostor postavimo 7 panjev. Za čebelarja ne bo nič, za čebele pa bo 160 kg premalo in bo zaradi tega razvoj zaostal tako, da bodo družine oslabele.

Prava škoda pa bo nastala, če na ta prostor postavimo še več panjev. Čebelar bo moral takrat krmiti že med poletjem, zimsko zalogo pa bo moral celo dodati.

Ta račun ni podroben za vse primere. So vzroki, ki ga lahko nekoliko spremenijo. Kot usmerjevalnega pa ga moramo smatrati za pravilnega.

Tu pa tam beremo mnenje o tem, naj na enem mestu ne bo več kot toliko in toliko panjev, naj bo od stojišča do stojišča 500 m ali 2 km daleč in podobno. Pravil za to pa v resnici ni. Vzemimo donos na akaciji. Izkušeni mariborski čebelar tov. Hrovat Anton, katerega mnenje je vredno pozornosti, pravi, da akacija tako zelo medi, da čebele lahko druga za drugo sedajo na isti cvet pa bodo vse nabrale dovolj, ker medicina kar naprej doteka. Kaže, da je ob dobrih letinah res tako. Na akaciji tedaj lahko nakopičimo večje

število panjev. Še večje je izobilje na hoji in pa v Liki, seveda le takrat, kadar žepek zares medí. Toda kadar so na teh pašah donosi slabi ali srednji, takrat tudi na teh prostorih preveliko število čebel pomeni škodo. Vselej pa pomeni izgubo kopičenje velikega števila panjev na ajdi, travnikih in koštanju. Za te paše moramo določiti najprimernejše število panjev. Vsak panj, ki je preveč, pomeni izgubo.

V Sloveniji dobro vemo, koliko milijard dinarjev je šlo v nič zato, ker ni nihče gospodarsko računal, ampak je delal tako, kot smo povedali o tistem čebelarju, ki je *slišal* o velikih dobičkih v čebelarstvu. S takšnimi včasih kar astronomskimi računi so izvabili tudi pri nas milijarde, ki so šle potem v nič.

Čebelar mora ugotoviti, kaj bi rad. Ali je njegov namen gospodarsko pridobivanje dobrin ali pa bo s praznim pohlepom delal škodo sebi in drugim!

Uporabno pravilo pa je tole: Naravnavaj število panjev za vsako stojišče tako, da boš dosegel najvišji možni donos. Ko z večanjem in zmanjševanjem števila panjev ne dosežeš več višjega donosa, takrat si zadel pravo število.

Ko bomo tako ugotavljali, koliko panjev bomo imeli in ne več po svojih željah, takrat povprečni donosi ne bodo več 6—7 kg na panj, kot to sedaj beremo v naših in tujih glasilih po Evropi. Takrat ne bomo več pokrmili štirikrat toliko kilogramov sladkorja, kot pridelamo medu. Takrat bo postalo čebelarstvo donosna gospodarska panoga in čebele bomo imeli radi brez vsakršnih grenkih misli.

Čebelnjak v zgodnji pomladi. Posnetek je iz Poljanske doline. (Foto Šivic)

ZANIMIV IN OBETAJOČ OBISK

VALENTIN BENEDIČIČ

V dneh 6. in 7. septembra 1967 so nas obiskali člani predsedstva Deželne zveze za čebelarstvo Pfalz-Rheinhesen iz Zvezne republike Nemčije s predsednikom g. Wilhelm Pitzem na čelu. To so bili samo starejši gospodje. Najmlajši med njimi, predsednik, je imel 63, najstarejši, še vedno čil in živahen, pa 85 let. Vsi so bili upokojenci in so imeli, ko so bili še aktivni, ugleden javni položaj (rektor, trgovec, profesor, bančni direktor, učitelj). Zanimali so se predvsem za našo čebelo in seveda tudi za delo naše čebelarske organizacije. Povod za njihov obisk jim je dal razgovor njihovega predsednika z dr. K. Dreherjem, vodjo vzreje pri Nemški zvezi čebelarjev. Le-ta se je namreč mudil pri nas leta 1966, ko je iskal po vsem Balkanu — v Jugoslaviji, Grčiji, Bolgariji, Romuniji in Madžarski njihovim razmeram ustrezno čebelo.

Obiskali smo vse naše vzrejevalce na Gorenjskem. Najprej smo se ustavili pri A. Bukovšku na Golem brdu pri Medvodah. Gostje so se zelo zanimali za njegov način vzreje. Občudovali so zlasti krotkost in mirnost čebel, ki pri pregledovanju niso nič begale po satu. Pravo presenečenje za goste je bila njegova nova, zelo lično urejena plemenilna postaja na majni jasi v kotlinici, približno 1,5 km zahodno od njegove domačije. Da bi bila plemenilna postaja čim manj pod vplivom domačega čebelnjaka, si je namreč Bukovšek najel tuje zemljišče. Lepo poslikani hramčki ne stojijo na prostem, temveč so zloženi v čebelnjaku in zavarovani z letvami. To pa zato, da jih ne bi mogel potegniti iz skladanice kak nezaželen »ljubitelj« tujih čebel. Gostje so občudovali čebelnjak z ličnimi hramčki, poslikanimi z motivi s starih končnic kranjčev. Fotografirali so ga od več strani. V vzrejevalcih Bukovških so spoznali ne samo dobre vzrejevalce, temveč tudi velike ljubitelje čebel. Vtis, ki so ga napravili nanje, je bil tako globok, da se je predsednik takoj odločil in povabil mlajšega Bukovška na trimesečni zimski tečaj na čebelarski šoli. Tu bi se seznanil z njihovimi čebelarskimi delovnimi metodami. Ta čas ureja predsednik še zadnje formalnosti za obisk Bukovška mlajšega. Stroške bo prevzela njihova Deželna zveza za čebelarstvo.

Po končanem domačem okrepčilu pri gostoljubnih Bukovških smo odhiteli dalje na Gorenjsko. Bili smo že pozni in smo zato odložili obisk Čebelarskega muzeja v Radovljici za naslednji dan. Odpeljali smo se naravnost na plemenilno postajo A. Janša pod Zelenico. Vožnjo je ovirala gradnja novih mostov čez potok Završnico pod planino Žago. Pri nekem provizoričnem mostu so delavci odstranili na eni strani mostu ograjo, da smo mogli dalje. Pozno, šele po četrti uri popoldne, smo privozili v planino Žago. Vreme je bilo izredno lepo. Nudil se nam je slikovit pogled na čredo govedi, ki je prišla prejšnji dan z visoke planine na Zelenici. Avtomobila smo parkirali na planini in odšli dalje peš na četrto ure oddaljeno plemenilno postajo. Tam sta nas že pričakovala vodja postaje C. Jalen s pomočnikom I. Rodmanom. V koči je postregla Jalnova hči Polonca z domačim prigrizkom, očka pa nam je natočil medenega žganja. Izredno jim je bila vsč preprosta pa hkrati pristrčna postrežba ljubke deklice Polonce. Dobro volje smo si nato ogledali še oba trotarja in nekaj plemenilčkov. Čebele so že napovedale trotom vojno in jih

stiskale v kote na bradah. Začelo se je že mračiti, ko so hitro napravili še nekaj posnetkov, nakar smo se vrnili v dolino.

Povabili so nas na večerjo k »Flisu« v Vrbi, kjer smo jim rezervirali prenočišča. Po izdatni večerji — bila je šele prva topla jed tega dne — se je razvil živahen čebelarski razgovor, ki se je največ sukal okoli vzreje in odbire čebel. Večer je potekal zelo prijetno in hitro ter je bila ura že polnoči, ko smo se odpravili dobro razpoloženi k počitku.

Naslednji dan smo si zjutraj ogledali še čebele vzrejevalcev Cirila Jalna in Ivana Rodmana. Nato smo se vsi skupaj odpeljali v Bohinj in dalje na Bitenjsko planino na Jelovici, kjer imata izkušena vzrejevalca Jože Sušnik in gozd. ing. Uroš Vidmar plemenilno postajo, imenovano po Janu Strgarju. Tudi tu so si z zanimanjem ogledali nekaj plemenilčkov in občudovali mirno vedenje čebel pri pregledovanju. Pogodili so se za nekaj matic, potem pa so se odpeljali v Radovljico, najprej h kosilu in potem še v Čebelarski muzej. Muzej jih je že prej zelo zanimal iz članka in posnetkov vodje nemških vzrejevalcev dr. K. Dreherja v čebelarskem glasilu »Die Biene.« Po ogledu muzeja so se z željo, da bi naša čebelarska organizacija še dalje lepo uspevala, prijateljsko poslovili in se odpeljali čez Ljubelj v čebelarski inštitut na Dunaju, nato pa domov.

Naj pojasnim, zakaj sem nekoliko bolj obširno opisal ta obisk. Gostje so bili zgolj starejši in resni, v čebelarstvu izredno podkovani ter navzlic uglednemu javnemu položaju pred upokojitvijo zelo preprosti in skromni

Nemški čebelarski gosti z našimi čebelarji na plemenilni postaji

možje. Naj navedem nekaj stavkov njihovega predsednika v pismu dne 30. 10. 1967. Takole nam piše med drugim:

»Zadnjo soboto je imelo predsedstvo sejo, na kateri smo ponovno izčrpno obravnavali našo vožnjo v Jugoslavijo in posebej obisk pri vas. Lahko vas zagotovim, da je celotno predsedstvo z uspehom našega obiska zelo zadovoljno in da bi se z menoj vred zelo veselilo, če bi prijateljstvo, ki je nastalo ob obisku, ne prineslo samo osebna poznanstva, temveč predvsem tudi strokovno sodelovanje. Zato sem tudi povabil g. Bukovška, ker sem si mislil, da bi mogel on biti v prihodnje nadaljnji povezovalni člen našega prijateljstva.« O tem programu je razpravljal predsednik tudi z dr. K. Dreherjem, vodjo čebelarkega instituta v Mayenu. Bukovšek ml. naj bi se po zamišljenem programu mudil kak mesec tudi v čebelarskem inštitutu v Mayenu. V istem pismu je poročal, da je medtem razpravljal tudi že na notranjem ministrstvu o izdaji izjemnega dovoljenja za uvoz večjega števila matic. Uvoz matic v Zvezno republiko Nemčijo je namreč prepovedan. Dobil je zagotovilo, da se bo tudi to vprašanje ob izpolnitvi nekaterih pogojev zadovoljivo uredilo. V tri strani dolgem pismu je načel še druga zanimiva vprašanja. Lahko zaključim z ugotovitvijo, da je bil ta obisk za našo organizacijo in še posebej za naše čebelarje-vzrejevalce zares zanimiv in obetajoč.

ZUSAMMENFASSUNG

In den Tagen am 6. und 7. September 1967 haben uns die Vorstandsmitglieder des Imkerverbandes Pfalz- Rheinhesen aus der BRD besucht. Es waren lauter ältere, ernste, erfahrene und gut ausgebildete Imker, die grosses Interesse für unsere graue Biene und auch für die Arbeit unserer Imkerorganisation gezeigt haben. In der Gesellschaft des Präsidenten des Slowenischen Imkerverbandes haben sie die Züchter im nordwestlichen Teile Sloweniens besucht und zwar die Belegstellen Alois Bukovšek, Golo brdo, »Anton Janša« Unter-Zelenicaberg und »Jan Strgar« auf dem Hochplateau Jelovica. Die Gäste waren besonders von der Reinheit der Rasse, Sanftmut und Wabenständigkeit der hiesigen Bienen begeistert.

Mit dem Wunsche, eine dauernde Freundschaft und fachliche Zusammenarbeit zu schaffen, hat der Vorstand unseren jungen Züchter Alois Bukovšek auf einen dreimonatlichen Winterkurs auf die dortige Imkerschule eingeladen. Die Slowenische Imkerorganisation schliesst sich gerne einer solchen, auf echter Freundschaft geschaffenen, beiderseits nützlichen Zusammenarbeit bei.

Slovenski čebelar poroča pred 70 leti v 3. številki v dopisu z Dolenjskega med drugim: »Jako prijetno mi je bilo, ko sem prvo številko 'Slovenskega čebelarja' v roke vzel in ga prebral. Čebelarstvo po Slovenskem na višjo stopnjo povzdigniti; marsikateremu veliko prijetnih ur in zabavnega dela napraviti; marsikaterega na pot do varčnosti, do ljubezni do doma in do obitelji spraviti; kranjski čebeli še do večje slave pripomoči, in z vsem tem narodno gospodarstvo na višjo stopnjo povzdigniti — to bi bil namen 'Slovenskega čebelarskega društva'. In v tem delokrogu imajo ravno duhovniki in učitelji hvaležno nalogo, da zamorejo veliko koristnega storiti. Kako lepo pristoji šolskemu vrtu, ako je v njem čebeljak, poln pridnih čebel! Zato bodi naloga vsakega učitelja, vsakega duhovnika, kateri ima v čebelarstvu znanje in kateremu okoliščine ugajajo, da se poprime čebelarstva in da z vzglednim čebelarjenjem v svoji okolici dober vzgled daje! Veliko bi se pa pridobilo, ako bi c. kr. kranjska kmetijska družba vsako leto po nekoliko dni trajajoče 'čebelarske tečaje' osnovala, kakor jih imajo druge kronovine. S tem bi se čebelarstvo med narodom najhitreje širilo

Anton Lapajne na Grmu.«

H. SCHNEIDER IN NJEGOVO DELO

DR. LEON KOCJAN

»Do leta 1960 sem se skoraj izključno ukvarjal s pršičavostjo, potem pa se je pridružilo vprašanje čebeljih pasem. Mnenja sem, da bo povzročila kasneje veliko škodo čebelarstvu, če nekaj let opustimo zatiranje tega zajedalca, posebno v deželah, kjer se je pričela neopazno širiti.

Spomladi leta 1964 se je oglasil prof. Eckart s kalifornijske univerze v ZDA in je pri meni en mesec študiral notranjo in zunanjo pršico.

Pri iskanju vzrokov, zakaj nismo z uspešnim zdravilom folbeksom uspeli popolnoma zatreti pršičavosti, menim, da je glavni vzrok ta, *ker nekateri čebelarji niso vedno postopali in zdravili točno po predpisanih navodilih.*» (Podčrtal Kocjan. Pri nas se poleg nekaterih čebelarjev tudi nekateri pregledniki niso točno držali navodil.)

»Če obstaja nevarnost, da se pomen zatiranja pršičavosti podcenjuje in se ne opravijo strožji ukrepi, potem je nevarnost, da se bo pršičavost razširjala in napadala nova področja.

Moje mnenje je, da bo prišel čas, ko bomo hote ali nehoti zopet spoznali to nevarnost.

Sicer pa dopuščamo možnost, da se pršičavost povsod ne pojavlja v pogubonosni obliki. Najhuje nastopa tam, kjer se v južnih evropskih deželah s tipičnim čebelarstvom pojavljajo hude zime. Dogaja se pa tudi, da zelo dober razvoj čebelje družine med letom zabriše zunanja znamenja pršičavosti očem čebelarja. Tako smo pojav pršičavosti opazovali le v slabo razvitih čebeljih družinah z malo zalege, in sicer hitro širjenje bolezni in nasprotno v močno razvitih čebeljih družinah, v katerih je bil tudi močan razvoj čebelje zalege, pa se pršičavost ni uspela razviti. Pri močno razvitih družinah je vzrok za počasni razvoj te bolezni v tem, da pršice niso uspele napasti vseh mladih razvijajočih se čebel.«

Opomba urednika zdravstvenega koticčka: Letošnja dolgotrajna zima, ki se je pričela precej zgodaj, je v krajih, napadenih s pršico, pospešila razvoj pršice v zimski gruči med prezimovanjem. Ni izključeno, da bodo čebelarji in pregledniki čebel pri spomladanskem pregledu ali prej opazili vkljub zazimljenju močnih družin z zadostno zalogo posamezen panj skoraj popolnoma prazen ali s prgiščem mrtvih čebel na koncu sata. Mikroskopski pregled mrtvic ali skakajočih čebel odvzetih v zimskem času ali pri prvem spomladanskem pregledu lahko potrdi čebelarjev sum, da se je pojavila pršičavost.

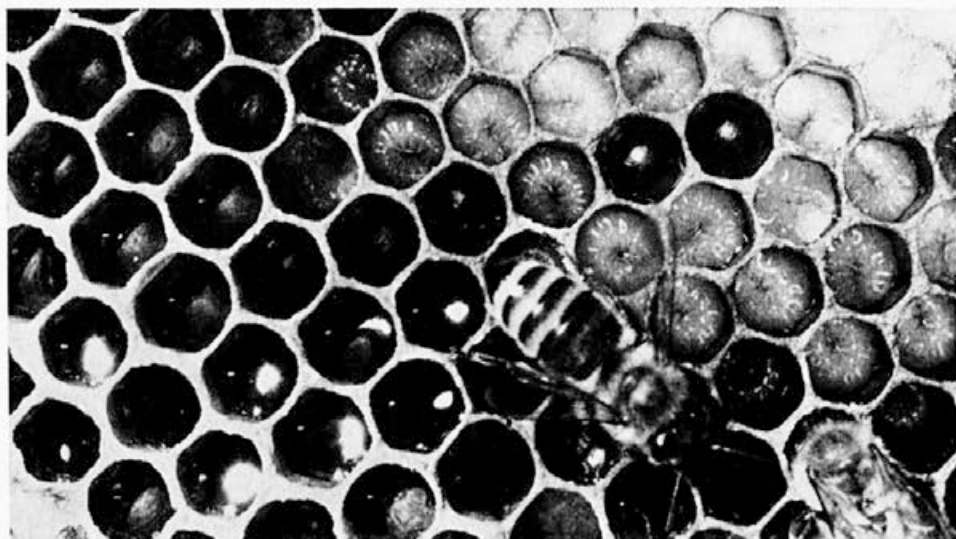
Poleg tega so v prejšnjih letih prestroke zapore čebelnjakov s prepovedjo prevažanja čebeljih družin na druge paše tudi po opravljenem zdravljenju povzročile pri nas milijonske škode in veliko nerazpoloženje zaradi neizkoriščenosti paše pri prizadetih čebelarjih še posebej. Kdo bo sedaj odgovoren in kriv za vse to? Predolge zapore so povzročile celo prikrivanje bolezni.

PREGLEDNIKOM ZA ČEBELJE BOLEZNI IN ČEBELARJEM PREVAŽEVALCEM!

Dolžnost preglednikov za čebelje bolezni v zimskih mesecih je, da opazujejo in po potrebi pregledajo zlasti ob izletnih dnevih čebele vseh čebelarjev v svojih delovnih okoliščinah. Ob sumu bolezni odvzamejo sporazumno z občinskim veterinarskim inšpektorjem vzorce po 50 čebel — zimskih mrtvic iz sumljivih panjev in jih pošljejo na pregled v veterinarski zavod, ki ga določi občinski veterinarski inšpektor. Najprimerneje je, da pošljejo čebele v škatlicah od vžigalic. Na škatlice napišejo naslov lastnika čebel in številko panja, iz katerega so vzeti vzorci. Zraven priložijo opis znakov, ki so jih opazili pri čebeljih družinah, iz katerih izvirajo vzorci. Čebele morajo biti v veterinarskih zavodih pregledane na nosemavost in pršičavost.

Posebno pozornost pa morajo posvečati vsi pregledniki zlasti čebelarjem prevaževalcem. Prav tako se morajo zanimati tudi čebelarji prevaževalci sami, da pošljejo vzorce sumljivih čebeljih družin na pregled. Po negativnem izvidu poslanih vzorcev na pršičavost oziroma po izjavi preglednikov, ki pregledajo čebele še posebej pred prevozom na pašo tudi glede na hudo gnilobo čebelje zalege, izda potem pristojni občinski veterinarski inšpektor zdravstveno spričevalo, ki velja šest mesecev. To spričevalo potrebujejo čebelarji prevaževalci za prevoz čebel na paše izven območja domovne občine. Zdravstveno spričevalo mora stalno spremljati čebele ter mora biti vsak čas dosegljivo kontrolnim organom tudi na zunanjih pasiščih, in sicer pri lastniku oziroma uporabniku zemljišča, kjer je čebelar postavil čebele.

Komisija za zatiranje čebeljih bolezni

Pri vsakem pregledu čebel opazujemo tudi zalego. Zdrava odkrita zalega je snežnobele barve. (Foto Sivie)

Avstrijski potovalni učitelj Zangerle priporoča proti ropanju dve učinkoviti sredstvi, ki sta se mu doslej vedno uspešno obnesli.

Ropajočemu panju raztrga z vilicami vse pokrovce pokritega medu v plodišču tako, da nekoliko pokvari tudi celice. Čebele imajo naenkrat v lastnem panju obilico dela, da zavarujejo svoje zaloge in pri tem popolnoma pozabijo na ropanje.

Panju, ki ga čebele ropajo, pa vsujmo pod satnike žličko zmlete kave. Vse čebele, ki se nahajajo v panju, se nalezejo takoj duha po njej, tudi roparice. Ko se te vračajo v svoj panj, nalete na nenadno oviro. Lastne sestre jih ne puste v panj, ker jih tuj duh izdaja, da prihajajo iz »tujega« panja. Roparicam ne preostane nič drugega, kot da prenehajo ropati.

Po Steirischer Imkerbote, 7, 1967. J. M.

Julij Mayer

Čebelni pik in sladkor. Kdor je občutljiv za čebelni pik, naj nosi vedno s seboj kocko sladkorja. Kadar ga čebela piči, naj takoj ovlaži kocko z vodo ali slino in jo položi na pičeno mesto. Pekoča bolečina bo takoj ponehala in tudi običajni srbež se ne bo pojavil. Pičeno mesto pa sploh ne bo zateklo.

G. Zeech v Garten und Kleintierzucht 3/1966. J. M.

Neprijetne vonjave razburjajo čebele. Čebele sem imel na pasišču sladkega janeža, imenujemo ga tudi komarček (*Foeniculum vulgare*) v vasi Nettel-schütz v Vzhodni Nemčiji. Bilo je soparno opoldne. Čebele so marljivo letale na komarčkovo njivo, ki je ležala za čebelnjakom in se težko obložene vračale v panje. Da bi se od naporega dela odpočil, sem sezul čevlje in jih postavil v ozadje kraj čebelnjaka. Sam pa sem legel nekaj metrov pred čebelnjak v travo, da bi opazoval letanje in ocenil moč posameznih družin. Kmalu pa sem opazil na bradah nemirno beganje in prej urejeno letanje na pašo je kar ponehaval in kmalu so me začele napadati sikajoče čebele, da sem

moral zapustiti mesto v travi. Tedaj sem z začudenjem opazil, da se cel roj čebel zaganja v moje čevlje. Najbolj so se zaletavale v vezalke. Vzel sem čevlje, otresel in ometel čebele, toda pomirile so se šele, ko sem čevlje skril v bližnjem kozolcu pod otep slame. Kmalu so se čebele v čebelnjaku umirile in zopet marljivo letale na pašo. Legel sem zopet v travo pred panje in opazoval letanje, čebele pa me niso več napadale.

Čebele dojemajo vonjave drugače kot človek in so jim nekatere celo zoprne, ki jih človek sicer ne občuti kot neprijetne. Hudo zoprne vonjave pa celo napadajo, kot kaže gornji primer.

H. Schröder v Garten und Kleintierzucht 1/1966. J. M.

Čebelarstvo na Aljaski. Aljaska je velikanska dežela, saj obsega nad poldrugi milijon km², je neverjetno bogata rud, pa prvotno ni imela čebel. Proč so jih uvažali iz Rusije. Ta prostrana dežela ima le 665 ha obdelane zemlje, od tega je 416 ha zasejanih s krompirjem. Vse drugo so nepregledni gozdovi, ki segajo vse do 67. vzporednika. V dolgih poletnih dnevih nabirajo čebele tudi do 18 ur na obilnem cvetju divjine. Običajno čebelarijo le s 25 do 30 panji, vendar čebel ne prezimujejo. V septembru uničijo vse družine in naročajo na pomlad paketne čebele iz Kalifornije. Prevoz z letalom traja kar 48 ur.

J. Eberle v La Gazette Apicole 12/1965. J. M.

Higienični napajalnik, ki si ga lahko vsakdo napravi sam. Potreben material: 3 kozarci s širokim vratom od marmelade ali kaj podobnega (Fructal, Ajdovščina), kos odpadne pločevine 40 × 18 cm (zavržen štedilnik ali embalažni sod) in dve deščici 16 × 18 cm. Na pločevino najprej začrtamo tri kroge premera 8 cm, to je malo širše od stekleničnega vratu. Nato zavijamo na daljši stranici centimeterski rob, da se pločevina ne bo krivila. Na podlagi iz trdega lesa (bukovina za kurjavo) izsekamo kroge z jeklenim dletom za ko-

vine in ostre robove zgladimo s pilo. Pločevino pribijemo z robovi navzdol na deščici, da nastane nekaka pručka. Stenklenice napolnimo z vodo in pokrijemo s krpo izpranega odpadnega perila ter jo z vrvice prevežemo okoli vratu. Kozarec povežemo narobe, pa tekočina ne izteče. Čebele bodo vodo počasi srebale skozi platneno krpo. Zgodaj na pomlad postavimo napajalnik v primerno zavetje in privabimo čebele s kapljico medu. Napajalnik je zelo higieneen, ker ga ne more nič onesnažiti. Obenem je zelo prikladen za pitanje izven panja. Kot je znano, vpliva donos, ki pride skozi žrelo v panj, mnogo ugodneje kot pokladanje v panju samem. Takrat napolnimo dva kozarca z medeno-sladkorno raztopino, enega pa z vodo. Ko se čebele navadijo na »izredno pašo«, pa sladkor samo stresemo v kozarec in napolnimo z vodo. V obrnjenem kozarcu se sladkor usede na krpo in čebele skozi sladkor srebajo vodo ter ga tako raztapljajo.

P. Brandt v Garten
und Kleintierzucht 5/1966. J. M.

Brat Adam KEHRLE, benediktinec iz samostana Buckfast na Angleškem, sicer po rodu iz Zahodne Nemčije, se je odpravil na pot, da bi našel najboljšo čebelo. Bil je tudi pri nas v Jugoslaviji. Pri tem je z avtom, ladjo in letalom napravil 152.500 km dolgo pot.

Schinder v Garten
und Kleintierzucht 21/1966. J. M.

Orehovi listi so kar dobro sredstvo, da odganjamo večje od satja in voska. Zato je zelo dobro, da potresemo na tla v omaro ali v zaboj, kamor spravljamo satje, sveže orehove lističe. Večje ne prenesejo duha in ne silijo v omaro ali zaboj.

Bichter v Garten
und Kleintierzucht 21/1966. J. M.

Cudovito razvit voh pri čebelah. Pred leti sem vsajal prvca in sem čebele stresel na lesen sipalnik. Hrumeče so lezle v panj. Kot običajno je mnogo rojevih čebel vzletelo in kmalu so se nekatere začele sukati okoli mojega desnega uhlja in so sedale po desni rami. Zasmil sem, da se morda nahaja matica tam, zato sem previdno slekel delovni jopič. Res je bila matica na jopiču in sem jo previdno spustil med čebele. Videl sem, kako je kobacala

preko čebel naravnost med sate. Jopič sem oblekel in spravljaj čebele v panj. Pa so čebele še vedno letale in sedale na jopič, da sem ga bil prisiljen zamenjati. Po končanem delu sem odstranil sipalnik in zaprl vrata. Nekatere čebele so še vzletavale skozi čebelnjakova vrata in se prašile skozi žrelo k roju. V delovnem jopiču sem šel po drugih opravkih. Ko sem nekako uro pozneje kontroliral žrelo panja z rojem, so me zopet začele obletavati in sedati na mesto, kjer je bila prej matica. Ta doživljaj mi je pokazal, kako neverjetno fino ima čebela razvit čut za svojo matico.

Poroča B. Knorr v Garten
und Kleintierzucht 9/1966. J. M.

Čebele v pradavnini. O čebelah iz pradavnih časov imamo zelo malo poročil. Doslje so našli slike čebel na stenah neke podzemske jame v bližini vasi Bicorn v Španiji. Izvirajo iz srednje kamene dobe.

Angleški arheologi so odkrili v Južni Anatoliji, Turčiji, v nekem templju stensko sliko iz 6. stoletja pred n. št., ki prikazuje čebele in satje.

Državni muzej v Berlinu hrani odliček babilonske žgane ploščice iz 8. stoletja pred n. št. (original se nahaja v muzeju v Carigradu). Med tremi bogovi je upodobljen manjši človek, napis je v novobabilonskem klinopisu in poroča, da je deželni upravitelj SAMAS-RES-USSUR dal pripeljati čebele iz goratih pokrajin v nižinsko pokrajino Suchi ob Evfratu.

Bichter n Döngel-Giles v Garten
und KTZucht 21/1966. J. M.

Zaleganje. Pri zaleganju pomoli matica glavo v celico in ovlaži njeno dno, da se jajčece prilepi. Nekako po štiriminutnem zaleganju obstane nepremično, da jo čebele napitajo, nakar matica zopet zalega.

Schindler v Garten
und KTZucht 21/1966. J. M.

Kako hitro lete čebele. Kadar se čebela orientira, leta zelo počasi in bi v eni uri preletela le 2,7 km. Na pašo leti s precejšnjo brzino, saj bi prišla v eni uri kar 28,5 km daleč. Ko se vrača težko obložena v panj, pa je njen let le 24,3 km na uro.

Schindler v Garten
und KTZucht 21/1966. J. M.

IZVLEČEK IZ SEJNEGA ZAPISNIKA IO Zveze z dne 11. decembra 1967 (Nadaljevanje)

Na opozorilo predsednika za Maribor in okolico, da nimajo več tiskovin na njihovi splošni opazovalni postaji, je bilo ugotovljeno, da Zveza tiskovin nima nič več v zalogi ter da podatkov splošnih opazovalnih postaj nikdo ne proučuje in izkorišča. Po krajši razpravi je bilo sklenjeno, naj zaradi dokončne odločitve o tej zadevi razpravlja še UO Zveze na prvi seji.

Cebelar J. Rajhman iz ČD Celje je prosil za izvedenca, ki naj bi ga potem na njegov predlog imenovalo okrožno sodišče v Celju v zvezi z njegovo tožbo s Cinkarno Celje zaradi zastupitve čebel. Ker se od predlaganih ni nihče odločil, da bi ugodil tej prošnji, je prevzel to nalogo predsednik.

Predsednik je predložil osnutek kupno prodajne pogodbe za prodajo bivših pisarn na Miklošičevi cesti podjetju Medeks za 6.100.000 S din. Po daljši razpravi je bilo sklenjeno, naj se pred sklenitvijo pogodbe prostori še posebej ocenijo po sodnem cenilu, nakar naj se pogodba sklene po osnutku, če ne bo prevelike razlike med prodajno ceno v osnutku in ceno cenilca. Sprejet je bil tudi predlog predsednika, da se skupnina odvede v sklad za zidanje čebelarske šole.

IZVLEČEK IZ SEJNEGA ZAPISNIKA IO Zveze z dne 8. januarja 1968

Razprava in sklepi

Na razpis za mesto tajnika pri Zvezi so bile vložene tri prošnje. En prosilec je pozneje prošnjo umaknil.

Občnih zborov čebelarskih društev Kamnik-Domžale in Litija se udeležita urednik oziroma predsednik.

Na rednem letnem občnem zboru čebelarske družine Vrhnika dne 7. januarja 1968 je izročil predsednik Zveze Valentin Benedičič predsedniku ČD Vrhnika Nacetu Gromu odlikovanje — red Antona Janša I. stopnje — s priložnostnim

nagovorom. Občni zbor in podelitev odlikovanja sta potekla v slovesnem in prijateljskem razpoloženju.

Kupno prodajna pogodba z Medexom za pisarni na Miklošičevi cesti je bila sklenjena dne 26. decembra 1967 po sklepu IO na prejšnji seji.

Cena knjižice »S čebelami in čebelarji skozi stoletja« je bila določena na 400 S din.

V komisijo za reševanje prošenj za mesto tajnika so bili določeni I. Majcen, S. Petelin in S. Smraje.

J. Slander sprejme nalogo za sestavo osnutka poslovnika za poslovanje Zveze, njenega upravnega, izvršnega in uredniškega odbora ter pospeševalnih odsekov.

Poklicni čebelar Erich Behrens z Rottweila iz Zahodne Nemčije je poslal Zvezi kot darilo stensko uro. Zveza se mu je za darilo zahvalila. Plačala je pa nekaj nad 14.000 S din carine in carinskih stroškov.

Stajerska deželna zveza za čebelarstvo v Gradcu jn povabila našo Zvezo na njen redni letni občni zbor. Zveza se je zahvalila za povabilo in pojasnila, da zaradi občnih zborov naših društev ne more nihče prisostvovati.

Referat za opazovalno službo o gozdnem medenju se je razširil v odsek za gozdno pašo pod vodstvom F. Šivica. Vodja si lahko dobi sodelavce tudi zunaj na terenu.

Redni letni občni zbor ZČDS smo določili za 21. april ob 9. uri v dvorani Zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani.

Zveza skliče za 22. januar 1968 sestanek sodelavcev radijskih čebelarskih oddaj.

Glede preskrbe čebelarjev s krmilnim sladkorjem za čebele je dal nekaj pojasnil član odbora M. Gregorc.

IZVLEČEK IZ SEJNEGA ZAPISNIKA IO Zveze z dne 2. februarja 1968

Tajniške posle je začel opravljati s 1. februarjem Srečko Mlakar.

Podpredsednik J. Slander je začel pripravljati osnutek poslovnika Zveze in

ČEBELARJI OBČINE GORNJA RADGONA SO ZBOROVALI

njenih organov. Ta zadeva je nujne narave. Zato je začel sestavljati osnutek poslovnika tudi predsednik. Pozneje bosta osnutka vsklajena v eno celoto. Osnutek naj bi bil sestavljen tako pravočasno, da bi lahko sklepal o njem upravni odbor na prvi seji. Stane Petelin je pregledal in razvrstil doslej zbrane podatke popisa čebelarstev. Prejeli smo podatke od 30 društev. Nekaj društev je poslalo nepopolne podatke. Manjkajo še podatki od 13 društev. Poudaril je, da je zbrano popisno gradivo velike vrednosti in omogoča vsestransko analizo čebelarске organizacije. Tak popis je organizaciji nujno potreben za uspešno delo.

Predsednik je poročal o seji upravnega odbora Saveza čebelarških organizacij Jugoslavije dne 21. januarja 1968 v Beogradu. Razpravljali so o odnosih Saveza čebelarških organizacij Jugoslavije do Poslovnega združenja za čebelarstvo Jugoslavije, o snovanju Zveze čebelarjev za Bosno in Hercegovino, kjer so dobili pomoč republiških oblastnih organov v znesku S din 800.000 za organiziranje čebelarjev, ki so se odločili za društveno organizacijsko obliko, in o problematiki preskrbe čebelarjev s krmilnim sladkorjem. Na podlagi poročila je bil sprejet sklep, naj Zveza pri Savezu odločno zahteva ureditev navedenih zadev, ki že dalj časa zelo ovirajo delo Saveza. Savez naj izdela delovni program za leto 1968, h kateremu bo tudi naša Zveza dala svoje predloge. Skupščina Saveza bo predvidoma meseca maja, po občnih zborih republiških organizacij.

Izvršni odbor je obravnaval tudi prošnjo čebelarškega društva Križevci pri Ljutomeru za denarno pomoč pri gradnji čebelarškega doma. Dokončna odločitev je bila odložena zaradi tega, ker mora Zveza naprositi društvo še za nekatere podatke. Referent za finance Urbanija je poročal o finančnem stanju Zveze. Dosedanji pregled kaže, da je finančno stanje ugodno in da bo mogoče nameniti precejšnji znesek za gradnjo čebelarške šole.

Občni zbori čebelarških društev Središče ob Dravi, Litija, Kamnik, Domžale, Gornja Radgona, za Mežiško dolino, Logatec, Tržič in Križevci pri Ljutomeru so bili dobro obiskani. Razprave so bile na splošno živahne in konstruktivne. Nato so bili določeni še delegati Zveze za občne zbore čebelarških društev dne 11. in 18. februarja 1968.

Čebelarско društvo v Gornji Radgoni sodi med zelo delavna društva. Na svojem rednem letnem občnem zboru smo zelo resno razpravljali tudi o svojih nadaljnjih nalogah.

V društvu je včlanjenih 65 članov. Na občnem zboru so se čebelarji zavzeli predvsem za boljše sodelovanje s sadjarji. V minulem letu, kakor so ugotovili čebelarji, je bil pridelek medu zadovoljiv, toda moti jih, ker imajo težave s prodajo. Nekako lažje prodajo gozdni med, mnogo težje pa cvetličnega. Zato so sklenili, da bodo na raznih vidnih mestih ob cestah postavili reklamne table, ki bodo mimoidoče občane, predvsem pa turiste, opozarjale na domačije čebelarjev, kjer je na razpolago kakovosten med.

V minulem letu so čebelarji radgonske občine prepeljali v druge kraje, predvsem na Pohorje in tudi drugam, skupno 400 panjev. Na območje našega čebelarškega društva pa so pripeljali 150 panjev na akcijo. Toda ob prevajanju v druge kraje so radgonski čebelarji ugotovili, da so v tistih krajih imeli premalo in preslabo organizirane opazovalne postaje s tehnicami. Tako so včasih zamudili pravočasen prevoz. Letos bodo to izboljšali. Po sprejetju društvenih pravil smo izvolili 7-članski upravni odbor, predsedniško mesto pa ponovno zaupali že doslej izredno delavnemu predsedniku sodniku Antonu Novaku.

Radgonski čebelarji žele vzpostaviti tudi tesnejše stike z drugimi čebelarji. Tako bodo v ta namen organizirali nekaj strokovnih izletov. Resno pa so se tudi zavzeli za ustanavljanje čebelarških krožkov po šolah, s čimer bi si vzgajali mladi kader. Važna naloga v nadaljnjemu delu pa bo tudi pritegnitev še okrog 25 neorganiziranih čebelarjev.

Po občnem zboru so čebelarji sledili zelo zanimivemu strokovnemu predavanju prof. E. Senegačnika, ki je radgonske čebelarje v svojem predavanju spremljanem z diapozitivi, popeljal po pasiških Jugoslavije. Radgonski čebelarji si tov. urednika še večkrat želimo v svojo sredino.

Janez Kerčmar

PROGRAM ČEBELARSKEGA DRUŠTVA KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

Čebelarji Čebelarskega društva Križevci smo svojčas na razširjeni seji sklenili, da se bomo najlepše oddolžili spominu velikega čebelarja Antona Janša ob 200-letnici njegove smrti tako, da bomo za obdobje njegovega delovanja na Dunaju od konca leta 1766 do njegove smrti 1773 izvedli nenaslednji spominski program:

1. Leta 1966 smo postavili na Pohorju skupni čebelnjak za 80 panjev v spomin Antonu Janši. Okrasili in z napisom ga bomo opremili v jubilejnem letu 1968.

2. Leta 1967 in 1968 bomo zgradili in svečano odprli ob 70. jubileju našega društva ČEBELARSKI DOM ANTONA JANŠA — to je dom, ki bo eden največjih in najlepših čebelarskih spomenikov v Jugoslaviji.

3. Leta 1969 in 1970 bodo pionirji-čebelarji križevske šole z lastnimi denarnimi sredstvi, ki so si jih pridobili s pridelo-

vanjem poljskih kulturnih rastlin na posestvu KZ Križevci, postavili čebelnjak za 18 AŽ-panjev. Imenoval se bo PIONIRSKI ČEBELNJAK UCITELJA ANTONA JANŠE. Svečana otvoritev tega čebelnjaka, ki jo bodo izvedli naši najmlajši čebelarji pod vodstvom društvenega funkcionarja učitelja Topolnika Ignaca, bo prav gotovo zelo prisrčno izzvenela.

4. Leta 1971 in 1972 bo čebelarsko društvo vzgojilo in posadilo v porečju reke Mure 100 000 sadik medovitih dreves v spomin Antonu Janši.

5. Ob 200-letnici Janševe smrti leta 1973 bomo priredili veliko čebelarsko slavo za celo Pomurje s sodelovanjem vseh tukajšnjih čebelarskih društev, v kolikor bodo voljna sodelovati, in ob tej priložnosti razvili nad svojim zmagovalnim osemletnem delu PRAPOR ANTONA JANŠE.

Iz obširnega delovnega programa je razvidno, da se bomo kot najmanjše slovensko čebelarsko društvo najdostojnejše oddolžili spominu velikega sloven-

Bodoči dom Antona Janše v Križevcih je že pod streho

skega in evropskega čebelarja Antona Janše. S čebelariskim pozdravom:
Živelo sožitje in bratstvo med čebelar-
skimi društvi!

Tajnik: Predsednik:
Topolnik Ingac I. r. Kosi Ludvik I. r.

Predsednik nadzornega odbora:

Benko Josip I. r.

Predsedniki komisij:

Salamun Tomaž I. r., Kosi Jožef I. r.,
Prelog Matija I. r., Jandl Adelbert I. r.,
Koroša Drago I. r., Božič Jožef I. r.,
Znidarič Alojz I. r.

Urednikova pripomba: Najmanjše slo-
vensko čebelarstvo se je s svojim
programom zares postavilo, najbolj pa
seveda z domom Antona Janše, ki so ga
zgradili brez kakršnekoli tuje pomoči.
Lep dokaz, kaj se da vse storiti z dobro
voljo in čebelariskim idealizmom. Kri-
ževski čebelarji so tako nekako dopol-
nili Zvezin program. S svojim delom pa
so pokazali, da prav nič ne zaostajajo
za tistimi požrtvovalnimi gorenjskimi
čebelarji, ki so nam zgradili plemenilno
postajo pod Zelenico.

Zdaj je vrsta na naših čebelarjih in
njihovih organizacijah, da po svojih
močeh pomagajo dograditi ta prvi Jan-
šev dom. Zveza bo tudi prispevala. Po-
moč so obljubila tudi razna društva in
družine ter čebelarji posamezniki. Tudi
tukaj velja stari latinski izrek: Dvakrat
da, kdor hitro da.

IVAN POHAR — OSEMDESETLETNIK

V preteklem letu je čebelar in pred-
sednik čebelarke družine Jesenice
IVAN POHAR dočakal 80 let. Ta visoki
jubilej je tako skromno, kot je skro-
men on sam, šel mimo čebelarke orga-
nizacije. Zato naj bo ta sestavek le del
pozornosti, ki so jo njemu dolžni jese-
niški čebelarji in čebelarke organiza-
cija.

Že v otroški dobi je vzljubil čebele in
pri sosedu-čebelarju pazil na roje in
pomagal pri čebelariskih opravilih. Sa-
mostojno je pričel čebelariti leta 1919
v Spodnjih Gorjah, kjer je bil zaposlen.
Po zaslugi pokojnega čebelarja Kocjan-
čiča, katerega prvi kranjič je bil osnova
za kasnejše čebelarjenje z znatnim šte-
vilom družin, je postal zelo več čebelar.

S preselitvijo na Jesenice v letu 1923
je nadaljeval s čebelarjenjem. V letu 1925
je na Jesenicah obnovil čebelarstvo dru-
žino in bil na prvem občnem zboru
izvoljen za predsednika. Vsa leta do
druge svetovne vojne je tako opravljal
razne funkcije v družini. Ob okupaciji
je moral zapustiti svoje čebelice na Je-

senicah, ker so ga Nemci nasilno pre-
selili v Srbijo. Po osvoboditvi in vrnitvi
domov je takoj pričel ponovno čebelariti
in je že vrsto let nepretrgano predse-
dnik družine, ki jo tudi uspešno vodi.
Zelo rad pomaga čebelarjem, predvsem
mlajšim in je vsa leta po osvoboditvi
tudi izvedenec za čebelje bolezni.
Mnenje članov naše družine je, da ima
tako agilnega, marljivega in vestnega
predsednika le malokatera družina. Ju-
bilant pa je tudi zelo aktiven član UO
čebelarkega društva Radovljica. Zato
se člani družine zelo čudimo, da ob svoji
80-letnici za opravljeno delo na predlog
družine ni bil odlikovan. Pričakujemo,
da bo čebelarke organizacija pravilno
ocenila njegovo delo in ga tudi odli-
kovala.

Našemu predsedniku - jubilantu vsi
iskreno čestitamo in želimo, da z dose-
danjo čilostjo še nadalje opravlja pred-
sedniške posle in uspešno kot doslej
vodi čebelarstvo družino.

Mirko Zupan

FRANC FERJANCIC

Po težki in dolgi bolezni je v 84. letu preminil profesor Franc Ferjancic v Ajdovščini na Novega leta dan. Pokojni se je rodil v majlni vasi Gorenje pri Ajdovščini 26. novembra 1883. Študiral je na učiteljskem v Gorici in njegova prva služba

je bila v Črnem Kalu pri Kopru, kjer je pričel čebelariti. Kmalu nato se je pričela prva svetovna vojna, v katero so ga takoj poklicali kot nižjega oficirja. Po končani vojni se je srečno vrnil, toda njegovih čebel ni bilo več. Takoj nato se je prijavil kot prostovoljec za Slovensko Koroško ter bil dvakrat odlikovan. Nato je ostal v Mariboru kot izvrsten pedagog vse do konca druge svetovne vojne. Kmalu je pričel čebelariti s 25–30 žnideršči v ličnem čebelnjaku. Med vojno je pretrpel od gestapovcev veliko huduga. Nazadnje so ga internirali v Dachau.

V Mariboru je deloval kot čebelarski učitelj ter je s tem veliko pripomogel da se je čebelarstvo tako lepo razvilo. Tudi iz Dachaua se je srečno vrnil v Maribor, toda njegov čebelnjak je bil razdejan in uničen. Izginila je tudi njegova dragocena knjižnica. Zdaj je zahrepenel po rojstnem kraju, po lepi osvobojeni Vipavski dolini, kamor je prispel spomladi leta 1946. Naselil se je pri svojih dveh sestrah. Kmalu je postal ravnatelj tukajšnje gimnazije.

Se tisto pomlad so mu čebelarji podarili nekaj družinic in rojev. Nato se je vključil v nekaj prej ustanovljeno čebelarsko društvo za Slovensko Primorje. V njem je deloval s svojo nesebično vztrajnostjo in železno voljo kot predsednik ali tajnik in čebelarski učitelj. Tudi tu ima pokojnik velike zasluge, da se je čebelarstvo v Vipavski dolini tako razvilo in organiziralo. Umrl je po dolgi in mučni bolezni, nanj so skoraj vsi pozabili. Ob strani mu je stala le njegova bolehnata 73 let stara sestra in pa krepka sosedka čbelarka Marija. Čebelarsko

društvo mu je poklonilo lep venec. Večje število čebelarjev ga je spremlilo k večnemu počitku.

Član čebelarske družine se mu je pri odprtem grobu zahvalil za njegovo plemenito delo ter se v imenu vseh čebelarjev Vipavske doline poslovil od njega. Naj mu bo lahka domača zemlja!

Pavle Breclj

FRANC TOPOLNIK

V mesecu decembru 1967 smo položili v prerani grob kmetovalca in čebelarja Franca Topolnika iz Slaptincev pri Vidmu ob Ščavnici. Umrl je za srčno kapjo.

Rodil se je 15. decembra 1896. Kot napreden kmetovalec je bil tudi čebelar že od leta 1911. Naročnik Slovenskega čebelarja pa je bil vse od leta 1925. Ohranili ga bomo v častnem spominu!

Čebelarska družina
Videm ob Ščavnici

JOŽE STARE

Čebelarska družina Srednja vas v Bohinju je izgubila enega najzaslužnejših članov in hkrati predsednika — Jožeta Stareta.

Rodil se je 11. aprila leta 1894 v vasi Studor, umrl pa je dne 11. oktobra 1967 v Studoru.

Že v zgodnji mladosti je občutil in okusil vse težave in grenkobe življenja. Očeta ni poznal, zato ga je preživljala mati, dokler si ni mogel zaslužiti kruha z delom svojih rok. Komaj 20-letnega je zajela prva svetovna vojna. Med štiriletno vojno se je boril na različnih bojiščih v Galiciji, Tirolah in na soški fronti.

Bil je zaveden Slovenec, zato je tudi med drugo svetovno vojno zgodaj začel sodelovati z NOV. Njegov dom je bil često zavetišče mnogim partizanom in aktivistom.

Pri svojem delu je posnemal svoje ljubljenske — čebele. Po vrnitvi v rojstno vasico Studor si je pod strmo pečino skupno s svojo skromno in pridno ženo zgradil prijeten dom. Sprva ga je obdajalo samo kamenje in grmičevje, njegove pridne roke pa so spremenile bližnjo okolico v rodoviten vrt. V sadovnjaku si je postavil čebelnjak. Ves prosti čas je posvetil čebelarstvu. Spremljal je njihovo življenje in polete na strma pobočja Studorja, poraščenega z grmičevjem in bujno cvetočo resno.

Z nenehnim izpopolnjevanjem si je pridobil veliko znanja, zato si je postavil ob vznožju Triglava na planini Voje svojo plemenito postajo, kjer je vzrejal matice in pazil na čistost kranjice — sivke. S svojim plemenitim delom si je pridobil ugled med najvidnejšimi slovenskimi čebelarji.

Imel je mnogo prijateljev, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti. Ob odprtem grobu je zahvalne besede spregovoril predsednik čebelarskega društva Radovljica tov. Resman.

CD Srednja vas
v Bohinju

ALOJZ FERJANČIČ

Dne 6. decembra 1967 je umrl naš dolgoletni član Alojz Ferjančič, kmetovalec iz Podbrega. Rojen je bil v trdni kmečki družini na Lozicah, v kraju imenovanem Zvanuti. Pri hiši je bilo še staro čebelarstvo in tako je tudi pokojni Alojz že v otroških letih dobil veselje do čebelic, ki jih ni več zapustil do svoje smrti. Njegov stric je čebelaril z velikim številom samih kranjčev. Vsako leto so imeli pri Zvanutih zgodnje roje, ker ni manjkalo paše na spomladanskem vresju. Zdaj pa so vsi hribi tam okrog poraščeni z grmičevjem in drevjem, tako da o vresju skoraj ni več sledu. Pomanjkanje čebelje paše in slabe čebelarske letine pa niso vzele pokojniku veselja do čebelic. Ko se je preselil v Podbreg, je še vedno čebelaril na starem mestu pri Zvanutih. Nabavil si je AZ-panje in imel stalno v čebelnjaku 25 AZ-panjev.

Čebelarska družina Podnanos

FRANC JAGODIČ

Čebelarska družina Kamnica sporoča žalostno vest, da nas je po mučni boleznii zapustil čebelar in dober tovariš Franc Jagodič iz Bresternice št. 234. Umrl je dne 12. septembra 1967. Njegova zahrbtna bolezen ga je mučila več let. Bil je tudi v NOV. Naša čebelarska družina je izgubila dobrega tovariša in čebelarja.

Čebelarska družina
Kamnica

MATIJA MARTINČIČ

Dne 27. oktobra 1966 smo na pokopališče v Podcerkev — p. Stari trg pri Ložu pospremili zvestega in delovnega člana naše čebelarske družine, upokojenega logarja in daleč naokrog poznane lovca, dobrega gospodarja, čebelarja in zgledega moža ter očeta Matija Martinčiča iz Markovca št. 8.

Kako priljubljen je bil pokojnik med stanovskimi člani čebelarji, pri lovecih in občanih prelepe loške doline, so pričali mnogi prijatelji in znanci, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti k večnemu počitku. Ob zvokih žalostink, ki mu jih je v slovo igrala loška godba na pihala, in pretresljivih pesmih pevskega društva loške doline, nam je žalost stiskala srce za prijateljem, ki je odšel iz naše sredine.

Kljub boleznii, ki ga je že dalj časa mučila, je čutil svojo dolžnost, da sodeluje v družini in bil je vedno med prvimi. Ob odprtem grobu se je od njega za vedno poslovil v imenu članov družine z lepimi besedami najstarejši čebelar in njegov sovaščan Janez Zigmund, v imenu lovec pa Franc Kordiš.

Dragi Matija, počivaj v miru! Čebelice bodo obiskovale Tvoj prezgodnji grob in na cveticah, ki Ti jih bodo zasajali v spomin in tolažbo Tvoji najdražji, pele tisto prelepo pesem, ki si jo tako rad poslušal.

Čebelarska družina
Stari trg pri Ložu

POROČILO ZA JANUAR

Že prve dneve v mesecu je začelo po vsej Sloveniji močno snežiti. V nekaterih krajih je zapadlo 30—40 cm snega. Tudi temperatura se je nekajkrat močno znižala, toda to ni trajalo dolgo. Proti koncu meseca se je temperatura večkrat dvignila nad ničlo, kar je povzročilo topljenje snega.

Opazovalci poročajo:

Breg-Tržič: Prvi dan v mesecu je zapadlo 15 cm snega. Pozneje ga je zapadlo nad 40 cm.

Zerovnica-Postojna: Čebele so imele po 68 dneh 30. in 31. izlet. Panj na tehtnici je v tretji dekadi izredno veliko porabil. Opazil sem, da čebele zelo šumijo. Najbrž je postal brezmatičen. Pri prvem ugodnem vremenu mu bom moral dodati rezervno družinico.

Rogatec: 29. so se čebele spreletele in se očistile.

Selnica ob Dravi: V prvi dekadi je bilo vreme mrzlo in vetrovno. Zemlja je bila pokrita s snegom. Tudi v drugi dekadi je bilo hladno in brez padavin. V tretji dekadi so imele čebele 30. in 31. januarja izlet in so se dobro otrebile.

Cezanjevci-Ljutomer: Ves mesec je bilo megleno. Najhujšo zimo smo imeli sredi meseca, potem je popustilo. Trebilni izlet je bil šele ob koncu meseca in so se čebele dobro očistile.

Prosenjakovci-M. Sobota: 11. januarja je bil najhladnejši dan, bilo je 22°C pod ničlo. 30. je bil pa čebele izletni dan, ki je trajal pet ur. Čebele so se dobro otrebile.

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Srednja mesečna toplina °C	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	delevni	s snežno odejo	
	mesečni tretjini dkg								
Breg—Tržič	— 20	— 40	— 30	— 90	—4,07	6	—	31	88
Dražgoše—Škofja Loka	— 20	— 20	— 30	— 70	—9,05	1	—	31	75
Zerovnica—Postojna	— 40	— 50	— 170	— 260	—6,1	2	2	31	124
Rogatec	—	— 10	— 30	— 40	—5,0	2	1	31	69
Lovrenc na Pohorju	— 30	— 35	— 105	— 170	—4,6	3	—	31	96
Selnica ob Dravi	— 15	— 25	— 35	— 75	—9,0	—	—	31	108
Lovrenc na Drav. polju	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cezanjevci—Ljutomer	— 50	— 50	— 50	— 150	—3,6	1	—	31	58
Prosenjakovci—M. Sobota	— 20	— 40	— 30	— 90	—4,6	2	7	31	104
Svibnik—Črnomelj	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Iška vas	— 20	— 30	— 40	— 90	—5,2	4	1	31	96
Škofije pri Kopru	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pušča—Bistra—Zagreb	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Povpreček	—	—	—	— 115	—	—	—	—	—

VABILO

Čebelarско društvo Kranj vabi na redni letni občni zbor, ki bo v nedeljo dne 10. marca t.l. ob 13. uri v prostorih kmetijske zadruge Naklo nasproti šole.

Po občnem zboru bo predavanje »Skozi čebelarjevo leto« z diapozitivi in glasbo. Vsi čebelarji vabljeni!

Odbor

VABILO

Čebelarско društvo Grosuplje ima svoj redni letni občni zbor dne 10. marca t.l. ob 13. uri v sejni dvorani Agrokombinata na Grosupljem. Na zbor vabimo vse delegate, člane organizacije in tudi druge čebelarje.

Predsednik ČD:
Janko Marolt l. r.

RADIJSKA ČEBELARSKA PREDAVANJA

15. marca 1968 ob 12.30: E. Senegačnik: Spomladanski pregled čebeljih družin in krmljenje s fumidilom B.

16. marca 1968 ob 12.30: E. Senegačnik: Ob 70-letnici Slovenskega čebelarja.

ČEBELARJI

Trgovsko podjetje Medex ima v zalogi rabljene mlekarke kante vsebine približno 50 kg po zelo ugodnih cenah. Kante si lahko ogledate in nabavite v naši poslovalnici na Miklošičevi c. 50 v dvoriščni stavbi. Medex, Ljubljana.

PRODAM

50 naseljenih AŽ-panjev na 9 in 10 satov. Čebele so zdrave, živalne in z dovoljno količino hrane. Matija Tršinar, Ljubljana, Gornji Rudnik II/8.

PRODAM

33 naseljenih AŽ-panjev s prenosnim čebelnjakom in razno čebelarско orodje. Prezem lahko takoj. Ana Rojec, Ljubljana-Siška, Zofke Kvedrove št. 8/II.

PRODAM

10 čebeljih družin na satju in rabljeno lehtnico za pod panj. Peter Zupan, Zalog 57, Cerklje na Gorenjskem.

PRODAM

zaradi čebelarjeve smrti 70 naseljenih AŽ-panjev in zložljiv čebelnjak za 48 AŽ-panjev. Cena po dogovoru. Božič, Jurovski Brod 22 pri Metliki.

PRODAM

10 naseljenih panjev (plodišče 40 × 30, medišče 40 × 20) v dobrem stanju in z dovoljno zalogo medu in obnožine. Cene solidne. Martin Vinković, pčelar, Donji Andrijeveci kod Vrpolja, Slavonija.

PRODAM

zaradi starosti 15 naseljenih AŽ-panjev na 10 satov v dobrem stanju, pet naseljenih na 9 satov, rabljenih; nadalje 9 praznih štirisatarjev, točilnico na 4 sate dobre izdelave ter posodo za med in drugo čebelarско orodje za 4000 N din. Za čebelarja, ki ima veselje do čebel, je ta cena zelo ugodna. Ivan Šajn, Ilirska Bistrica, Levstikova 42.

PRODAM

10 praznih štirisatarjev. Franc Langerholc, Stara Loka 62, pošta Skofja Loka.

PRODAMO

500 kosov pločevinastih streh in 500 kosov podnic za Langstrotove panje po ugodni ceni. Kmetijski kombinat Zalec, obrat Mirošan, pošta Petrovče.

PRODAMO

8 naseljenih skoraj novih AŽ-panjev pokojnega prof. Slavka Raiča. Družine so zdrave in močne. Zveza čebelarских družtev v Ljubljani, Cankarjeva 3.

PRODAM

zaradi bolezni 15 naseljenih AŽ-panjev z močnimi družinami. Anton Verbič, Zveza čebelarских družtev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva 3.

KUPIM

večje število čebeljih družin v kranjičih. Ponudbe z navedbo cene naslovite na naslov: Čedomir O. Janković, Kuršumlija, Ul. Nemažina br. 2, stan 5/II.